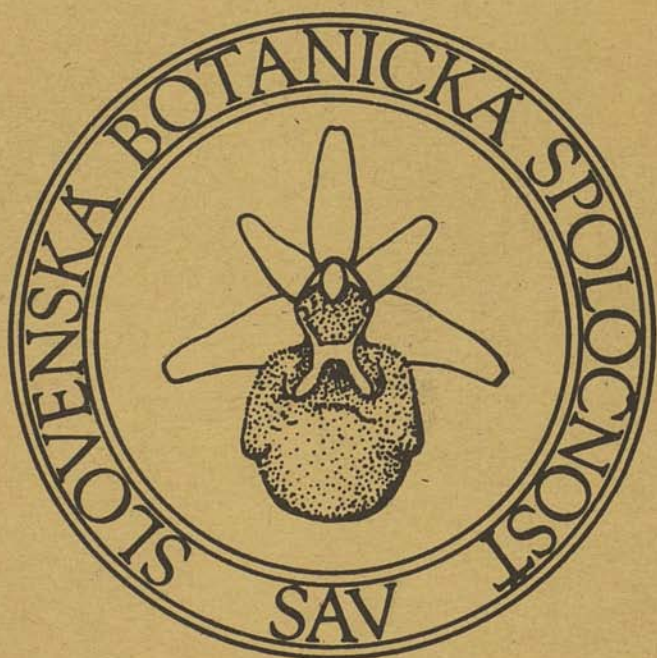

BULLETIN

SLOVENSKEJ BOTANICKEJ SPOLOČNOSTI
pri Slovenskej akadémii vied

BULLETIN

**Slovenskej botanickej spoločnosti
pri Slovenskej akadémii vied**

Bratislava 1991

ELIÁŠ P.: Nové taxóny v diele S. Horvátovszkého Flora tyrnaviensis indigena pars prima, Trnava 1774.....	5
FERAKOVÁ V.: Nová lokalita <i>Beckmannia erucaiformis</i> - kriticky ohrozeného druhu flóry Slovenska.....	6
GAJDOŠTINOVÁ K.: Nálezy niektorých pozoruhodných segetálnych druhov burín v Bošáckej doline (Biele Karpaty).....	9
GREVEN H. C., ŠTEFFEK J.: Príspevok k bryoflore a malakofaune navrhovaného chráneného náleziska Michelštölnianske rašelinisko (Štiavnické vrchy).....	15
JAROLÍMEK I., ZALIBEROVÁ M.: Príspevok k poznaniu flóry a vegetácie obnaženého dna Oravskej priehrady.....	17
KUBINSKÁ A.: Príspevok k poznaniu machov a pečeňoviek Slovenska II (Muránska planina).....	27
LACKOVIČOVÁ A.: Lichenologická činnosť Johanna von Bollu.....	30
PIŠŮT I., LACKOVIČOVÁ A., LISICKÁ E.: Slovenské názvoslovie lišajníkov.....	34
SCHWARZOVÁ I.: K rozšíreniu synantropných druhov <i>Chenopodium ambrosioides</i> L. a <i>Chenopodium integrifolium</i> Vorosch.	43
SVOBODOVÁ Z.: Floristický príspevok z južného Slovenska.....	51
TURIS P.: Nová lokalita ostrice pevnej (<i>Carex firma</i> Mygind ex Host) na Muránskej planine.....	54
ULRYCH L.: Krátká floristická poznámka k vegetácii dna vypuštenej Oravskej priehrady.....	56
ZALIBEROVÁ M.: Príspevok k pobrežnej flóre v Hornádskej kotline.....	58
Recenzie a nové knihy	70
Zo života spoločnosti	71
GOLIAŠOVÁ K.: Činnosť Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV v r. 1990.....	71
ELIÁŠ P.: Celoštátny seminár "Populačná biológia rastlín na Slovensku".....	79
ELIÁŠ P.: Desiaty ročník odborných kurzov SBS pri SAV...	82
Personálie	84
JANITOR A.: Septuagenario doc. Ing. Bojňanský, DrSc., ad salutem!.....	84

KÓZINKA V.: Za Ing. Jozefom Kolekom, DrSc.	87
SCHWARZOVÁ T.: Spomienka na botanika Andreja Trúchleho-Sitrianskeho.....	87
Informácie	89
Stanovy Slovenskej botanickej spoločnosti.....	89
VALACHOVIČ M.: Oznam.....	99
ULRYCH L.: Oznam.....	100
VIZÁROVÁ G.: Další nativny inhibítor rastu rastlin objavený a popísaný.....	101
Ľokyny autorom.....	102

Nové taxóny v diele S. Horvátovszkého *Flora tyrnaviensis indigena pars prima*, Trnava 1774

New taxa in the monography of S. Horvátovszký entitlet *Flora tyrnaviensis indigena pars prima*, Trnava 1774

Pavol Eliáš

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, 842 23
Bratislava

V dejepisných prácach hodnotiacich prínos a význam dizertácie S. Horvátovszkého z r. 1774 sa uvádza, že opísal dva nové druhy rastlín, obvykle bez uvedenia ich mien. Naposledy však HRABOVEC (1990) spomína tieto druhy menovite: ... "Uviedol aj dva nové druhy, reznáčku laločnatú mnohosnubnú (*Dactylis glomerata* subsp. *polygama*) a vřbovku malokvetú (*Epilobium parviflorum*)" ... Presnejšie v tomto smere sú informácie Eliáša (ELIÁŠ, 1986), hoci ani tie nie sú úplné, a preto chcem upozorniť na niektoré nezrovnalosti a uviesť ich na pravú mieru.

V súčasných európskych kvetenách sa akceptujú dva druhy z dizertácie HORVÁTOVSZKÉHO (1774). Sú to:

1. *Dactylis polygama* Horvátovszky 1774, reznáčka hájna, Syn.: *D. aschersoniana* Graebn., *D. glomerata* L. subsp. *polygama* (Horvátovszky) Domin
2. *Thesium arvense* Horvátovszky 1774, ľanolistník roľný, Syn.: *Th. ramosum* Hayne

Zdrojom nezrovnalostí je text samotnej práce Horvátovszkého, konkrétne rozdiely medzi úvodom a nasledovným prehľadom (opisom) taxónov. V úvodnej časti dizertácie sa totiž píše: ... "Novas species hic duas habes: *Epilobium mollissimum*, et *Dactylim polygamam*, praeteraeque rarum, ni fallor, varietatem *Solani nigri*, cujus necdum facta est mentio". (HOVRÁTOVSZKY, 1774: 7).

Pritom v prehľade taxónov sa *D. polygama* neoznačuje za nový taxón, ani typ písma tomu nenasvedčuje. Rovnako je to aj v prípade *Thesium arvense*, ktorý sa v úvodnej časti dizertácie vôbec nespomína. Viac či menej podrobne opisy morfológických odlišností (Popisy variability) sú pri 65 druhoch (ELIÁŠ, 1986), vždy v tých prípadoch, keď autor nemohol jednoznačne pričleniť trnavské rastliny k lineovským taxónom. Vzniká z toho dojem, ako by úvod a taxonomickú časť dizertácie nepísal ten istý človek, resp. ako by sa obidve časti nepísali súčasne (úvod skôr ako taxonomická časť). V skutočnosti druhá časť dizertácie nie je ukončená (porovn. ELIÁŠ, 1986; HRABOVEC, 1990), čo je vyjadrené aj v názve dizertácie ("...pars prima..."). V závere práce je krátky dodatok "Supplementum". To všetko by mohlo svedčiť o tom, že na dizertácii autor pracoval do posledných dní pred zadaním textu do tlače a že úvod napísal o čosi skôr (možno aj niekto iný, možno profesor J. J. Winterl). Aj to je dôvod, prečo sa na konštatovanie v úvode Horvátovszkého práce nemôžeme spoliehať a musíme "novátorstvo" taxonomickej časti textu jeho dizertácie znovu preskúmať.

Literatúra:

- ELIÁŠ, P., 1986: Prvá trnavská flóra. Kultúra a život Trnavy. Trnava, 17, 3, p. 18.
HORVÁTOVSZKY, S., 1774: Flora tyrnaviensis indigena pars prima... Trnava.
HRABOVEC, I., 1990: Z dejín botaniky a zoológie na Slovensku do polovice 19. storočia. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 120 pp.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 6-9, 1991

Nová lokalita *Beckmannia eruciformis* - kriticky ohrozeného druhu flóry Slovenska

Neue Lokalität von *Beckmannia eruciformis* - vom Aussterben bedrohter Art der slowakischen Flora

Viera F e r á k o v á

Katedra systematickej botaniky Prírodovedeckej fakulty UK, Révová 39, 811 02 Bratislava

Pri komparatívnom floristickom výskume v širšom okolí jadrových elektrární Jaslovské Bohunice zistila som vo vegetačnom období r. 1990 novú lokalitu kriticky ohrozeného druhu slovenskej flóry húseníkovca erukovitého pravého (beckmannie erukovitej pravej, čes. housenkovca zduřelého pravého) *Beckmannia eruciformis* (L.) Host subsp. *eruciformis*, ktorý je zaradený do zoznamu taxónov navrhovaných na ochranu v pripravovanej novele Vyhlášky PŠ a KČ. 211 z 23.12.1958 o chránených rastlinách Slovenska (VÁGENKNECHT ed., 1989 ms.).

Nevelký počet trsov tejto trávy, ktorej pôvodný výskyt v Česko-Slovensku sa doposiaľ udáva iba z fytogeografického okresu Východoslovenská nížina sa vyskytoval v mokrine v prístupnej priekope pri diaľničnom parkovisku ZSZ od obce Červeník v okrese Trnava na proti odbočky na vedľajšiu cestu do Bučian.

Lokalita patrí do Podunajskej nížiny, štvorca 7572 siete stredoeurópskeho mapovania, z geomorfologického hľadiska do Podunajskej pahorkatiny, Dolnovážskej nívy, Dudvážskej mokrade. V Podunajskej nížine (podľa kartotéky na oddelení systematiky rastlín Botanického ústavu SAV) bola doteraz zaznamenaná iba jediná nepôvodná lokalita húseníkovca. POTŮČEK (1966) udáva nález druhu z Nového dvora pri Sládkovičove: "kedysi pestovaný na šľachtiteľskej stanici". Podľa GRULICHA (1990 in verb.) existuje Zavřelova herbárová položka dokumentujúca sekundárny výskyt druhu na Morave pri Kroměříži.

Materiál z lokality pri Červeníku (koreňové špičky

adventívnych koreňov dospelých rastlín) sa analyzoval karyologicky. Zistený počet chromozómov $2n = 14$ (FERÁKOVÁ) súhlasí s doterajšími údajmi (MAJOVSKÝ, MURÍN a kol., 1987), vrátane karyoanalýzy z Východoslovenskej nížiny (Malý Horeš, leg. Májovský, cyt. det. Lindaková).

Z charakteru stanovišta nie je zrejmé, či ide o pôvodný alebo sekundárny výskyt. Druhá eventualita je pravdepodobnejšia najmä z chorologických dôvodov. Spoločenstvá zväzu *Beckmannion eruciformis* Soó apud Máthé dosahujú najsevernejší bod rozšírenia na východnom Slovensku v oblasti "Medzibodrožie", kam zasahujú z Alföldu. V tomto území bola *Beckmannia* zaznamenaná v spoločenstve *Agrostietum albae caricetosum vulpinae*. Asociáciu *Agrostio-Beckmannietum eruciformis* označuje MUCINA (1989) v zozname ohrozených ruderálnych spoločenstiev Slovenska v kategórii fytoocenóz u nás už vyhynutých (extinct). Prehľad asociácií, v ktorých sa taxón vyskytuje v Maďarsku podáva SOÓ (1973, p. 368).

Je pravdepodobné, že *Beckmannia eruciformis* podobne ako ďalšie obligátne a fakultatívne halofyty (napr. *Puccinellia distans*, *Lotus tenuis*) sa môžu uplatňovať na stanovištiach s antropicky podmienenou salinitou v dôsledku používania posypových solí na zimnú údržbu ciest. Rozbor pôdy sme nemali možnosť realizovať, v širšom okolí lokality sú podľa Mičianovej pôdnej mapy (MIČIAN, 1990) zastúpené lužné pôdy karbonátové a černozemné.

Z indikačnej skupiny druhov zväzu *Beckmannion* sme na lokalite zaznamenali: *Agrostis stolonifera*, *Inula britannica*, *Potentilla anserina*, *Ranunculus sardous*, ďalej tu rástli: *Alisma plantago-aquatica*, *Bidens frondosa*, *Chlorocyperus fuscus*, *Cirsium canum*, *Eupatorium cannabinum*, *Juncus articulatus*, *Potamogeton perfolia*. Ekobiologické údaje o druhu *Beckmannia eruciformis* sú sporadické. Druh je zaradený do výberu taxónov pre Červenú knihu ČSFR, diel Vyššie rastliny, preto akékoľvek

doplňujúce informácie o jeho rozšírení, ekologických požiadavkách i cenotickej väzbe budú vítané.

Literatúra:

HOLUB, J., HEJNÝ, S., MORAVEC, J. et NEUHÄUSL, R., 1967: Übersicht der höheren Vegetationseinheiten der Tschechoslowakei. Rozpr. Čs. Akad. Věd, řada mat. a přír. věd, Academia Praha, 77, 3, p. 34.

LUKNIŠ, M., ed., 1972: Slovensko. Príroda. Obzor Bratislava, 917 pp.

MÁJOVSKÝ, J., MURÍN, A., a kol., 1987: Karyotaxonomický prehľad flóry Slovenska. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 436 pp.

MIČIAN, L. a kol., 1990: Komplexná ekologická štúdia výstavby a prevádzky jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice. Stav krajiny pred výstavbou a inventarizácia prírodných zložiek krajiny. Správa pre EnergoProjekt Praha. Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava, 93 pp., ms. + 2 mapy.

MUCINA, L., 1989: Endangered ruderal plant communities of Slovakia and their preservation. Phytocoenologia, 17, p. 271-286.

POTŮČEK, O., 1966: Příspěvek ke květeně okolí Sládkovičova. Zborn. Slov. Nár. Múz. - Přír. Vedy, Bratislava 12, p. 11-118.

SOÓ, R., 1973: A magyar flóra es vegetáció rendszertani növényföldrajzi kézikönyve. Akadémiai kiadó, Budapest, 5, p. 368.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 9-14, 1991

Nálezy niektorých pozoruhodných segetálnych druhov burín v Bošáckej doline (Biele Karpaty)

Floristical records of some remarkable segetal weeds in the Bošácka dolina (White Carpathian)

Katarína G a j d o š t i n o v á

Záhumenská 48, 911 04 Trenčín

Počas floristického výskumu Bošáckej doliny v roku 1990 som pozorovala niektoré, z hľadiska súčasného výskytu vzácne druhy v obilninách. Od čias J. L. Holubyho nie sú

mi známe publikované údaje o segetálnych druhoch z Bielych Karpát. HOLUBY (1888) označuje za bežné buriny polí a úhorov druhy: *Adonis aestivalis*, *Agrostemma githago*, *Bromus arvensis*, *B. inermis*, *Centaurea cyanus*, *Cirsium arvense* ("mor polí"), *Scandix pecten-veneris*, *Sherardia arvensis*, *Silene gallica* a iné.

Osídlenie Novej Bošáče je z veľkej časti kopaničiarske, s čím je spojený tradičný spôsob obhospodarovania lúk, pasienkov a polí. Do nedávnej doby bolo súčasťou obhospodarovania pravidelné úhorenie pôdy. Kopaničiarske osídlenie tu má svoje začiatky v 17. storočí, hlavný kolonizačný prúd bol na prechode 18. a 19. storočia, keď sa značná časť občanov Bošáče usadila na miestach prechodných stavieb pre dobytok (BÁRTA, 1962).

V čase kolektivizácie poľnohospodárstva pri veľkoplošnom obrábaní a používaní chemických hnojív sa stali mnohé, kedysi bežné segetálne druhy, ohrozenými. Prežívajú len na poličkách, ktoré sú v súkromnom užívaní, hnojené maštalným hnojivom, bez použitia intenzifikačných faktorov.

Segetálne druhy som pozorovala nad osadou Španie na poliach, ktoré neboli nikdy veľkoplošne využívané. Z kriticky ohrozených rastlín (MAGLOCKÝ, 1983) kategórie C I som našla *Agrostemma githago* - nehojne na troch poličkách, vždy na ich okraji (tab. 1). Kúkoľ kvitol od polovice júna, semeno dozrievalo koncom júla až začiatkom augusta. Klíčivosť semien bez stratifikácie bola 72 % pri 16° C. Vzácnne sa na poli pod Lopeníkom vyskytoval aj druh *Misopates orontium* (leg. et det. V. Feráková). Tento taxón nie je uvedený v zozname ohrozených druhov flóry Slovenska (MAGLOCKÝ, 1983), domnievame sa však, že jeho zaradenie by bolo oprávnené práve v kategórii C I. Z kategórie veľmi ohrozených druhov C II som nad osadou Grúň na úhore pod lesom našla *Silene gallica* (tab. 1). Na niekoľkých obilných poliach Bošáčkej doliny sa pomerne vzácne

nachádzal *Ranunculus arvensis* - var. *tuberculatus* i var. *etuberculatus* (DOSTÁL, 1989), podľa stupňa ohrozenia patriaci do kategórie C III. Z kategórie C IV sa tu vyskytuje miestami masovo *Cyanus segetum*. Niektoré polia pod Lopeníkom bývajú od tohoto druhu až modro zafarbené. *Papaver rhoeas* sa tu naproti tomu vyskytuje pomerne zriedkavo, hoci pri ústí doliny býva jeho výskyt masový. Niektoré ďalšie sprievodné druhy uvádzam v tab. 1.

Pre zachovanie genofondu segetálnych druhov je veľmi dôležité zachovať tradičný spôsob hospodárenia a vylúčenie aplikácie chemických hnojív.

Názvy rastlín uvádzam podľa Červenku (ČERVENKA a kol., 1986).

Tab. 1 Zoznam druhov na poliach pod Lopeníkom (zápis 1, 2, 3) a na úhore nad osadou Grúň (zápis 4).

Zápis	1	2	3	4

Mená taxónov				

<i>Acer pseudoplatanus</i>	-	+	-	-
<i>Acetosella vulgaris</i>	-	-	-	+
<i>Achillea millefolium</i>	+	+	+	+
<i>Aethusa cynapium</i>	+	-	+	-
<i>Agrostemma githago</i>	+	+	+	-
<i>Agrostis stolonifera</i>	-	+	-	-
<i>Anagallis arvensis</i>	+	+	+	+
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	-	-	-	+
<i>Artemisia vulgaris</i>	-	-	+	+
<i>Astragalus glycyphyllos</i>	-	+	-	-
<i>Avena fatua</i>	+	-	+	+
<i>Avena sativa</i>	-	+	-	-
<i>Calamagrostis epigejos</i>	-	+	-	-

<i>Campanula patula</i>	-	+	-	+
<i>Campanula rapunculoides</i>	+	+	+	+
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	+	-	-	-
<i>Cerastium holosteoides</i>	-	-	-	+
<i>Chenopodium album</i>	-	+	-	-
<i>Cichorium intybus</i>	-	-	+	-
<i>Cirsium arvense</i>	+	+	+	-
<i>Convolvulus arvensis</i>	+	+	+	-
<i>Coronilla varia</i>	-	+	+	-
<i>Crepis biennis</i>	-	+	-	-
<i>Crepis capillaris</i>	+	-	-	-
<i>Cyanus segetum</i>	+	+	+	-
<i>Daucus carota</i>	-	+	+	+
<i>Dorycnium herbaceum</i>	-	-	-	+
<i>Elytrigia repens</i>	+	+	-	-
<i>Euphrasia rostkoviana</i>	-	-	-	+
<i>Faba vulgaris</i>	-	+	-	-
<i>Fallopia dumetorum</i>	-	+	+	-
<i>Filaginella uliginosa</i>	+	-	-	-
<i>Fumaria officinalis</i>	+	+	-	-
<i>Galeopsis tetrahit</i>	+	-	-	-
<i>Geranium columbinum</i>	-	+	-	-
<i>Helianthemum ovatum</i>	-	-	-	+
<i>Hypericum perforatum</i>	-	-	-	+
<i>Lapsana communis</i>	+	+	+	-
<i>Lathyrus tuberosus</i>	-	+	+	-
<i>Leontodon autumnalis</i>	-	-	+	-
<i>Leucanthemum vulgare</i>	-	-	-	+
<i>Linum catharticum</i>	-	-	-	+
<i>Medicago lupulina</i>	-	-	+	+
<i>Melandrium album</i>	+	+	-	-
<i>Mentha arvensis</i>	+	+	+	-
<i>Misopates orontium</i>	-	+	-	-
<i>Myosotis arvensis</i>	+	+	+	+
<i>Neslia paniculata</i>	+	+	+	-

<i>Omalotheca sylvatica</i>	-	-	-	+
<i>Origanum vulgare</i>	-	+	-	-
<i>Phleum pratense</i>	+	-	-	-
<i>Plantago lanceolata</i>	-	-	-	+
<i>Plantago major</i>	-	-	+	+
<i>Polygala vulgaris</i>	-	-	-	+
<i>Polygonum aviculare</i>	-	-	+	-
<i>Potentilla argentea</i>	-	-	-	+
<i>Potentilla heptaphylla</i>	-	-	-	+
<i>Prunella vulgaris</i>	-	-	-	+
<i>Ranunculus arvensis</i>	-	-	-	+
<i>Ranunculus repens</i>	-	+	-	-
<i>Raphanus raphanistrum</i>	+	+	-	-
<i>Rhinanthus minor</i>	-	-	-	+
<i>Rubus fruticosus</i> agg.	-	+	-	-
<i>Rumex crispus</i>	+	+	-	-
<i>Sceleranthus annuus</i>	+	-	+	+
<i>Scrophularia nodosa</i>	-	+	-	-
<i>Senecio jacobaea</i>	-	+	-	-
<i>Sherardia arvensis</i>	-	+	+	-
<i>Silene gallica</i>	-	-	-	+
<i>Silene vulgaris</i> ✓	-	+	+	-
<i>Sinapis arvensis</i>	-	-	+	-
<i>Sonchus arvensis</i>	-	-	+	-
<i>Stachys palustris</i>	-	+	+	-
<i>Stellaria graminea</i>	+	+	-	+
<i>Stellaria media</i>	-	+	+	-
<i>Symphytum officinale</i>	-	-	+	-
<i>Tanacetum vulgare</i>	+	+	-	+
<i>Taraxacum officinale</i>	-	-	-	+
<i>Thlaspi arvense</i>	-	+	+	-
<i>Tithymalus cyparissias</i>	-	-	+	+
<i>Tithymalus exiguus</i>	+	-	-	-
<i>Tithymalus helioscopius</i>	-	-	+	-
<i>Trifolium arvense</i>	-	-	-	+

<i>Trifolium hybridum</i>	+	-	-	-
<i>Trifolium pratense</i>	-	-	-	+
<i>Trifolium repens</i>	-	-	-	+
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	-	+	-	+
<i>Triticum aestivum</i>	+	-	+	-
<i>Tussilago farfara</i>	-	-	+	-
<i>Valerianella dentata</i>	-	+	-	-
<i>Veronica arvensis</i>	-	-	-	+
<i>Veronica officinalis</i>	-	-	-	+
<i>Veronica persica</i>	-	+	+	-
<i>Vicia lathyroides</i>	-	-	-	+
<i>Vicia tetrasperma</i>	-	-	-	+
<i>Viola arvensis</i>	+	+	+	+

+ prítomný

- neprítomný

Literatúra:

- BÁRTA, J., 1962: Bošácka dolina od praveku po prítomnosť. Vlastivedný obzor (Trenčianske múzeum, Trenčín), p. 35-58.
- ČERVENKA, M., ČINČURA, F., JASIČOVÁ, M., ZÁBORSKÝ, J., 1986: Slovenské botanické názvoslovie. Príroda, Bratislava, 517 pp.
- DOSTÁL, J., 1989: Nová květena ČSSR. Academia, Praha, 1548 pp.
- HOLUBY, J.Ľ., 1888: Flora des Trencsiner Comitatus. Trenčín, František Xaver Skarnitzl, 146 pp.
- MAGLOCKÝ, Š., 1983: Zoznam vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín flóry Slovenska. Biológia Bratislava, 38, p. 825-852.

Príspevok k bryoflóre a malakofaune navrhovaného chráneného náleziska Michelštôlnianske rašelinisko (Štiavnické vrchy)

Contribution to the Bryophyta and Mollusca of the proposed protected area of Michelštôlna peatbog (Štiavnica Hills)

Henk C. Greven¹, Jozef Šteffek²

¹Research Institute for Nature Management, Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries of The Netherlands, P.O. Box 46, NL-3956 ZR Leersum

²Ústav krajinnej ekológie SAV, SNP 13, 969 00 Banská Štiavnica

V júni 1990 sme uskutočnili orientačný výskum bryoflóry a malakofauny navrhovaného CHN Michelštôlnianske rašelinisko, ktoré sa nachádza v centrálnej časti Štiavnických vrchov na SZ okraji mesta Banská Štiavnica. Zaberá plochu cca 200 m² v blízkosti haldovacích priestorov Rudných baní. Stredom tejto plochy preteká voda, ktorá pramení pod štátnou cestou B. Štiavnica - B. Hodruša. Vysoký obsah železa dáva tejto vode kyslý charakter. Orientované je na S svahu so sklonom 5-10°. Prevažná časť plochy je porastená hustým zárastom rašeliníka. Rosička okrúhloolistá (*Drosera rotundifolia*), pre ktorú bolo toto územie navrhnuté za chránené, rastie na okrajoch porastov rašeliníka, teda tam, kde preteká voda a podložie je kamenisté bez hrubšej vrstvy pôdy.

Flóra Michelštôlnianskeho rašeliniska je opísaná v práci MAGIC, VARTÍKOVÁ (1985), kde sú uvedené aj dva druhy machov - *Sphagnum cymbifolium* a *S. squarrosum*. My sme zistili výskyt ďalších druhov machov: *Sphagnum fallax* (Klinggr.)Klinggr., *Pohlia nutans* (Hedw.)Lindb., *Aulacomnium palustre* (Hedw.)Schwaegr., *Philonotis fontana*

(Hedw.)Brid., *Brachythecium rutabulum* (Hedw.)Schimp. a *Ditrichum heteromallum* (Hedw.)E.G.Britt.

Z malakofauny sme tu zistili len 4 nenáročné druhy: *Deroceras reticulatum* (O.F.Mull.), *Cochlicopa lubrica* (O.F.Mull.), *Limax cinereoniger* Wolf a *Eucornutus fulvus* (O.F.Mull.). Aj toto chudobné spoločenstvo mäkkýšov je dôkazom kyslého charakteru substrátu.

Lokalita je z hľadiska výskytu flóry veľmi významná a fytogeograficky cenná. Jej ohrozenie zo strany Rudných bani dalo podnet pre pracovníkov Správy CHKO Štiavnické vrchy, aby časť populácie rosičky okrúhlolistej preniesli na inú lokalitu, ktorá je od pôvodnej vzdialená cca 500 m (ŠTEFFEK, 1986). Päť rokov po uskutočnení tejto akcie môžeme skonštatovať, že transfér bol úspešný a prenesená populácia rosičky je vitálna. Na ochranu pôvodnej, ale aj náhradnej lokality doporučujeme vykonať nasledovné opatrenia:

- lokalitu oplotiť pred poškodzovaním dobytkom
- zabrániť zmene hydrologického režimu budovaním ďalšieho záchytného zdroja vody
- v čase kvitnutia rosičky zabezpečiť zo strany SZOPK strážne služby pred prípadným zberom
- naďalej plniť doporučená uvedená v práci MAGIC, VARTÍKOVÁ (1985)

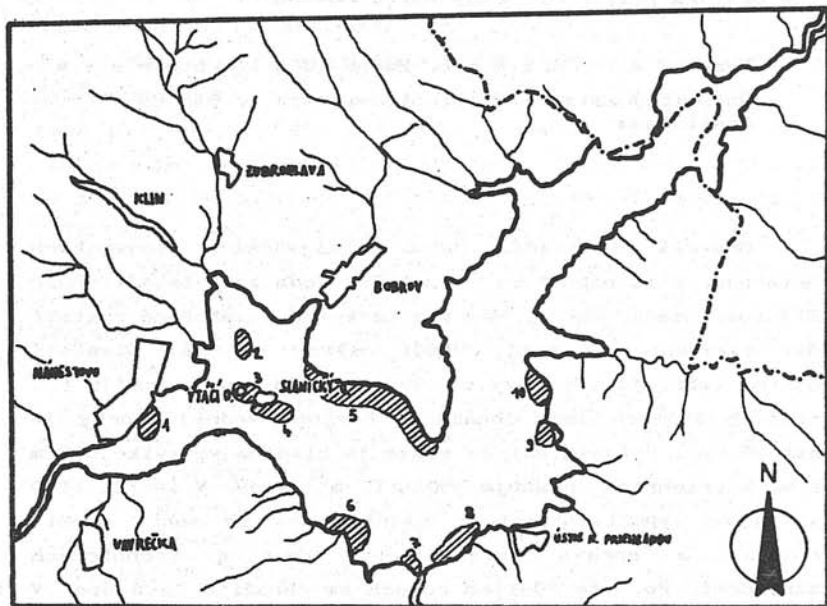
Literatúra:

- LOŽEK, V., 1964: Quärter Mollusken der Tschechoslowakei. Rozpravy ÚUG, Praha, 31, 371 pp.
- MAGIC, D., VARTÍKOVÁ, E., 1985: Odborné výsledky botanickej sekcie XXI. TOP. Odborné práce XXI. TOP (Počúvadlo, 1985), B. Štiavnica, zv. II, p. 175-187.
- ŠTEFFEK, J., 1986: Transfér - spôsob záchrany ohrozených druhov. Poznaj a chráň, 3, p. 21.

Príspevok k poznaniu flóry a vegetácie obnaženého dna
Oravskej priehradyA contribution to knowlege of the flora and vegetation of
the Oravská priehrada - dam bared bottonIvan J a r o l í m e k, Mária Z a l i b e r o v á
Botanický ústav SAV, Sienkiewiczova 1, 842 23
Bratislava

Oravská priehrada, jedna z najväčších slovenských priehrad, bola napustená v r. 1959. Voda zaliala päť obcí: Slanica, Osada, Ústie, Hámry a Lavkovo. Nezatopené zostali dve vyvýšeniny - menší Vtáčí ostrov a väčší Slanický ostrov (obr. 1). Ostrovy sú prepojené šijou, ktorá je pri nižších stavoch vody obnažená. Rozloha vodnej plochy je asi 35 km². Pri maximálnom stave je hladina vo výške 603 m n.m. a priehrada obsahuje 350 mil. m³ vody. V apríli 1990 sa úplne vypustila voda z nádrže, aby sa mohla urobiť revízia a oprava priehradného múru a technických zariadení. Po vyše 30-tich rokoch sa obnažilo celé dno. V priebehu vegetačného obdobia dno pokryla vegetácia s takmer 100 % pokryvnosťou (s výnimkou priehlbín so stagnujúcou a postupne vysychajúcou vodou). Geobotanický výskum vegetácie obnaženého dna sme urobili v dňoch 3.-7. septembra 1990. Neurobili sme, žiaľ, analýzu sedimentov z hľadiska zastúpenia životaschopných diaspór. Predpokladáme však, že ich podiel na realizovanej vegetácii je minimálny. Podstatnú časť vegetácie tvoria druhy, ktoré sa na dno priehrady dostali inými spôsobmi: hydro-, anemo-, zoo- či antropochóricky hlavne z prilahlých pobrežných porastov vlastnej nádrže a jej prítokov, menej zo širšieho

okolia. Zvláštnosťou dna v priestore medzi Námestovom a priehradným múrom (obr. 1) bolo $\pm$ pravidelné zvlnenie terénu.

Obr. 1 Mapa skúmaných lokalít

Vysvetlivky: - vodná nádrž Orava

- vodné toky

o skúmané lokality (čísla sú rovnaké ako v tab. 1)

-.- štátna hranica

Jednotlivé "duny", kolmé na prúdnicu Bielej Oravy, boli vzájomne vzdialené 15-20 m a vysoké 50-80 cm. Mikroreliefu dna nápadne zodpovedala vegetácia. Okrem kvalitatívnych rozdielov sa líšila aj fenologicky. Zatiaľ čo prevládajúca *Rorippa palustris* na hrebienkoch bola už bledo-hnedá, suchá, len sem-tam plodná, v zníženinách bola sviežo zelená, dokvitajúca a plodná. Z hľadiska zonácie vegetácie vo vzťahu ku gradientu vlhkosti pôdy je možné rozlíšiť nasledovnú väzbu rastlinných spoločenstiev na stanovište: na najsuchších stanovištiach je rozšírené spol. s *Tripleurospermum inodorum* a spol. s *Polygonum lapathifolium*. Vlhšie, no často i mierne svažité plochy porastali spoločenstvami s *Rorippa palustris* a *Polygono-Bidentetum*. Na vysychajúcich dnách terénnych depresí sme zaznamenali spoločenstvá vrb v podrade s *Rorippa palustris*. Prvú vegetačnú zónu v blízkosti ustupujúcej hladiny vysychajúcej vody tvorili spoločenstvá s *Eleocharis acicularis* a *Ranunculo scelerati-Alopecuretum geniculati*. Na zamokrených pôdach často priamo v kontakte s hladinou vody sa vyskytovali spoločenstvá s dominantnými druhmi *Catabrosa aquatica*, *Glyceria fluitans*, *Juncus bufonius*, *J. articulatus*, *J. effusus*, *Rumex maritimus*.

Plošne najvýznamnejšie sú spol. s *Rorippa palustris*, spol. s *Tripleurospermum inodorum* a *Polygono-Bidentetum tripartiti*. Ostatné spoločenstvá pokrývajú oveľa menšie plochy. Zoznam zistených druhov, ich cenologické väzby a častot výskytu na sledovaných lokalitách (viď obr. 1) je v tabuľke 1. Zoznam obsahuje 153 vyšších rastlín. Mená taxónov sú upravené podľa práce NEUHÁUSLOVÁ, KOLBEK a kol., (1982). Herbárové položky sú uložené v herbári BÚ SAV, Bratislava.

Tab. 1 Zoznam taxónov, zistených na obnaženom dne Oravskej priehrady, ich rozšírenie, častot výskytu a cenologické väzby.

počet zápisov číslo stĺpca	9	2	6	6	5	4	1	1	9	8	11	5	7	Výskyt na lokalitách (viď Obr. 1)	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
mená taxónov															
<i>Achillea millefolium</i>															5
<i>Agrostis capillaris</i>												0	0		1,3,5,8,10
<i>Agrostis gigantea</i>										0	0	0	0		1,2,3,5,6,8,9,10
<i>Agrostis stolonifera</i>													0		1,3,4,6
<i>Alisma lanceolatum</i>	0														1,6
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	0	0			0					0	0		0		1,3,4,5,6,7,8,10
<i>Alopecurus aequalis</i>															3
<i>Alopecurus geniculatus</i>	0	0	0	0	0	0				0	0	0	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,10
<i>Arenaria serpyllifolia</i>															6
<i>Armoracia rusticana</i>															4
<i>Artemisia vulgaris</i>															1,6,7,10
<i>Atriplex hortensis</i>															5
<i>Atriplex patula</i>													0		1,2,6,10
<i>Atriplex prostrata</i>					0										1,4,5,6,7
<i>Barbarea vulgaris</i>															3,7
<i>Batrachium circinatum</i>															3
<i>Berula erecta</i>															4
<i>Bidens cernua</i>									0	0				0	5,6,7,8,10
<i>Bidens frondosa</i>															4,5
<i>Bidens radiata</i>					0					0				0	3,4,5,6,8,9,10,
<i>Bidens tripartita</i>	0	0	0	0	0	0			0	0	0	0	0	0	1,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Calamagrostis canescens</i>															1,5
<i>Caltha laeta</i>															5
<i>Callitriche sp.</i>															1
<i>Capsella bursa-pastoris</i>															3
<i>Carex echinata</i>															5
<i>Carex hirta</i>									0	0	0			0	3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Catabrosa aquatica</i>						0									6,7,8,10
<i>Cerastium holosteoides</i>															3,10
<i>Chamerion angustifolium</i>															1,6
<i>Chamerion dodonaei</i>															10
<i>Chamomilla suaveolens</i>					0										3,4
<i>Chenopodium album</i>															10
<i>Chenopodium ficifolium</i>															1,6
<i>Chenopodium glaucum</i>													0		1,2,6,10
<i>Chenopodium polyspermum</i>															1,6
<i>Chenopodium rubrum</i>															6
<i>Chenopodium strictum</i>															1,4,6,8,10
<i>Cirsium arvense</i>													0	0	5,10
<i>Cirsium palustre</i>															10
<i>Cirsium vulgare</i>															1,5
<i>Conyza canadensis</i>															1,2,3,6
<i>Crassula aquatica</i>	0	0	0											0	3,4,5,6,7,10

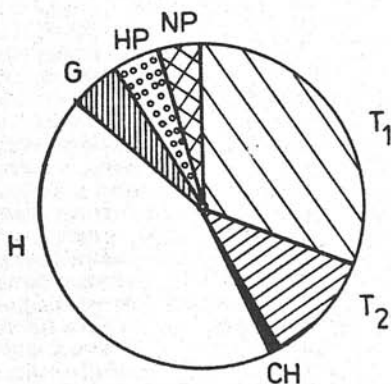
Číslo stĺpca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Crepis biennis</i>														3
<i>Daucus carota</i>														2,5
<i>Echinochloa crus-galli</i>														4
<i>Eleocharis acicularis</i>	0	.	0	0	0	.	0	.		0	.			1,3,4,5,6,7,8,10
<i>Eleocharis palustris</i>														4,6,7
<i>Epilobium ciliatum</i>	.	0	0	0	0		0	.	0	.	0	.	0	1,2,3,4,5,6,7,9,10
<i>Epilobium hirsutum</i>		0	.	.	.					0	.	.	0	1,4,5,6,8,9,10
<i>Epilobium montanum</i>														10
<i>Epilobium obscurum</i>														2
<i>Epilobium parviflorum</i>											.	.	0	1,5
<i>Equisetum arvense</i>													0	10
<i>Equisetum palustre</i>														3,4
<i>Erodium cicutarium</i>														1
<i>Fallopia convolvulus</i>														1,2,10
<i>Festuca pratensis</i>														4
<i>Filaginella uliginosa</i>	0	.	0	0	0	.	0	.		0	0			1,2,3,4,5,6,7,8,10
<i>Galeopsis tetrahit</i>														7
<i>Galium palustre</i>														4
<i>Geranium columbinum</i>														7
<i>Glyceria fluitans</i>	0	.	.	0	0	.	.	.	0	0	0			3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Herniaria glabra</i>														3
<i>Impatiens glandulifera</i>														6
<i>Impatiens parviflora</i>														6
<i>Isolepis setacea</i>														3,5
<i>Juncus articulatus</i>	.	0	0	0	0	.	0	.	.	.	.	.	0	3,4,5,6,7,10
<i>Juncus bufonius</i>	.	0	0	0	0	.	0	.	.	.	.	.	0	3,4,5,6,7,8,10
<i>Juncus conglomeratus</i>														6,10
<i>Juncus effusus</i>	.	.	.	0	.	.	0	.	0	.	.	.	0	3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Juncus filiformis</i>														1,5,7
<i>Juncus inflexus</i>	.	.	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	4,5,6,8,10
<i>Juncus tenuis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3,5
<i>Leontodon autumnalis</i>														1
<i>Limosella aquatica</i>	0	.	.	0	.								0	3,4,5,6,7,10
<i>Linaria vulgaris</i>														6
<i>Lolium multiflorum</i>														5,6
<i>Lotus uliginosus</i>														3,5
<i>Lycopus europaeus</i>													0	3,4,5,6,8,10
<i>Matricaria perforata</i>	.	0	0	.	.	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Mentha arvensis</i>														6,8
<i>Mentha aquatica</i>														10
<i>Mentha x verticillata</i>														4,5
<i>Medicago lupulina</i>						0					.	0		1,2,4,5,6,10
<i>Melandrium album</i>														3,10
<i>Melilotus alba</i>														10
<i>Myosotis caespitosa</i>														2
<i>Myosotis palustris</i>	0	.	0	0	0	0	.	.	0	.	0	.	0	1,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Myosoton aquaticum</i>				0										1,6,8,10
<i>Myricaria germanica</i>														3
<i>Orphantha verna</i>				0									0	2,3,4,6

Číslo střípa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Peplis portula</i>	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	3,6,10	
<i>Phalaris arundinacea</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	0	0	1,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Phleum pratense</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5
<i>Plantago lanceolata</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4
<i>Plantago major</i>	0	.	0	0	0	0	.	.	.	0	.	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Poa annua</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	3,4,6,8,9,10
<i>Poa compressa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3,6
<i>Poa palustris</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6,10
<i>Poa pratensis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1,2
<i>Poa trivialis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4,5
<i>Polygonum arenastrum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	1,3,5,6
<i>Polygonum brittingeri</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Polygonum hydropiper</i>	.	0	0	0	0	.	.	.	.	0	0	0	0	1,3,4,5,6,9,10
<i>Polygonum lapathifolium</i>	.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Polygonum persicaria</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5
<i>Potentilla anserina</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5,10
<i>Potentilla norvegica</i>	.	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	1,3,5,6,10
<i>Potentilla supina</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3
<i>Ranunculus flammula</i>	.	0	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	1,3,4,5,6
<i>Ranunculus repens</i>	.	0	0	0	0	.	0	.	0	0	0	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Ranunculus sceleratus</i>	0	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	3,4,5,6,7,8,10
<i>Raphanus raphanistrum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Rorippa palustris</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
<i>Rorippa sylvestris</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	1,4,6,10
<i>Rumex acetosella</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3
<i>Rumex crispus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	0	0	1,2,4,5,6,8,9,10
<i>Rumex maritimus</i>	.	.	.	.	.	.	.	0	.	0	.	0	0	1,3,5,6,7,9,10
<i>Rumex obtusifolius</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	.	0	1,4,5,6,7,8,9,10
<i>Sagina procumbens</i>	.	.	0	0	.	.	.	.	.	.	.	.	0	3,4,5,8,10
<i>Salix aurita</i>	0	0	.	.	.	.	.	0	.	.	.	.	0	4,5,6,7,8,10
<i>Salix caprea</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	2,6,8,10
<i>Salix cinerea</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2
<i>Salix fragilis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	4,6,10
<i>Salix purpurea</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	0	.	.	.	0	3,4,5,6,7,9,10
<i>Salix triandra</i>	0	.	0	0	.	.	.	0	.	.	.	.	0	1,4,5,6,7,8,10
<i>Salix viminalis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4,6
<i>Scirpus sylvaticus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	0	.	.	.	0	4,6,9,10
<i>Sceleranthus annuus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3
<i>Scrophularia nodosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7
<i>Senecio viscosus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Sinapis arvensis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6
<i>Sonchus oleraceus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1,4
<i>Sparganium emersum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5
<i>Sparganium erectum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6
<i>Spergula arvensis</i>	.	0	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	3,5,6
<i>Stellaria media</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4,7
<i>Stellaria uliginosa</i>	.	.	0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	5,6,10
<i>Symphytum officinale</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4
<i>Tanacetum vulgare</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0	0	1,2,3,4,5,6,10

Vysvetlivky k tab. 1

- stĺpec č. 1: spol. s *Eleocharis acicularis*
 2: *Ranunculo scelerati-Alopecuretum*
 3: spol. s *Juncus bufonius*
 4: spol. s *Juncus articulatus*
 5: spol. s *Juncus effusus*
 6: spol. s *Glyceria fluitans*
 7: spol. s *Catabrosa aquatica*
 8: spol. s *Rumex maritimus*
 9: spol. *Rorippa palustris* a *Salix* sp. div.
 10: spol. *Rorippa palustris* a *Matricaria perforata*
 11: *Polygono-Bidentetum*
 12: spol. s *Polygonum lapathifolium*
 13: spol. s *Matricaria perforata*
 14: výskyt druhu mimo fytocenologických zápisov
 .: ojedinelý až zriedkavý druh s nízkou pokrývnosťou
 o: častý druh s nízkou až strednou pokrývnosťou (do 40 %)
 O: veľmi častý druh so strednou až vysokou pokrývnosťou

- T₁ - jednoročné terofyty
 T₂ - dvojnoročné terofyty
 H - hemikryptofyty
 G - geofyty
 CH - chamefyty
 HP - hydrofyty + helofyty
 NP - nanofanerofyty

Obr. 2 Zastúpenie životných foriem

Z rozboru zastúpenia životných foriem (obr. 2) vyplýva, že najpočetnejšie sú hemikryptofyty, jednoročné a dvojročné terofyty. Zástupcov ostatných životných foriem je oveľa menej. Ak vezmeme do úvahy počet jedincov a nie počet taxónov, ďaleko nad všetkými, podľa očakávania, prevládajú jednoročné terofyty, pretože mnohé z nich sú R-stratégovia so schopnosťou rýchlej kolonizácie uvoľneného priestoru. Väčšina zistených druhov je v území autochtónna. Len asi 12 % je allochtónnych druhov,

- A - autochtónne druhy
 AR - archeofyty
 NAM - neofyty pôvodom z Ameriky
 A NAS - neofyty pôvodom z Ázie
 NE - neofyty z Európy
 K - kultúrne druhy

Obr. 3 Zastúpenie druhov z hľadiska pôvodu

najčastejšie spomedzi nich sú severoamerické neofyty. Zaznamenali sme aj viaceré vzácne a ohrozené taxóny. Podľa MAGLOCKÉHO (1983) patria do skupín: C I: *Isolepis setacea*; C II: *Myosotis caespitosa*; C III: *Lotus uliginosus*, *Berula erecta*, *Catabrosa aquatica*, *Juncus filiformis*, *Myricaria germanica*, *Triglochin palustre*; C IV: *Carex echinata*, *Alisma lanceolatum*, *Limosella aquatica*, *Bidens cernua*, *Zannichellia palustris*. Zvláštnu pozornosť si zasluhuje *Crassula aquatica* a *Bidens radiata*. *Crassula aquatica* nebola doposiaľ zo Slovenska uvádzaná a v oblasti Oravskej priehrady je jediná doteraz známa lokalita. *Crassula aquatica* má podľa Meusela (MEUSEL et al., 1965) disjunktívne cirkumpolárne rozšírenie s ťažiskom v SZ

Európe. Južná hranica súvislého areálu v Európe prechádza J Švédskom a Fínskom. Ostatné lokality sú riedko rozptýlené v Z a strednej Európe, pričom na viacerých z nich je *Crassula aquatica* označená za vyhynutú. V rámci kategorizácie vzácnych a ohrozených taxónov Slovenska (sensu MAGLOCKÝ, l.c.) by patrila do skupiny C I - kriticky ohrozené taxóny. Aj keď sa v území nachádza na viacerých mikrolokalitách v hojnom počte (podľa ústneho oznámenia Dr. Husáka hojnejšie ako na obdobných lokalitách v domovskej severnej Európe), väčšina lokalít je na dočasných stanovištiach na dne vypustenej nádrže, ktoré napustením priehrady zaniknú. *Crassula aquatica* sa najčastejšie vyskytuje na čerstvo obnažených alebo periodicky zaplavovaných výslnných stanovištiach na bahnito-piesčitom substráte v spoločenstvách zväzu *Nanocyperion*, menej *Bidention*. V čase optimálneho vývinu tvorí v uvedených porastoch 1-3 cm vysoké koberce s pokryvnosťou 30-90 %. Po naplnení nádrže bude potrebné urobiť revíziu lokalít.

Bidens radiata je druh o ktorom DOSTÁL (1989) píše "na Slovensku dosud nezjištěn". Nie je to celkom pravda, pretože existuje niekoľko údajov o jeho výskyte. JESLÍK (1975) uvádza *Bidens radiata* z Pohronskeho Inovca, z priekopy pri obci Horný Majer. MIGRA (1983) uvádza druh z Oravy z obcí Oravská Polhora a Rabča. HUSÁK, OŤAHEĽOVÁ, BOGOLY (ústne podanie) našli *Bidens radiata* na Východoslovenskej nížine na brehu rieky Uh pri obci Bajany a na brehu mŕtveho ramena Tice v obci Leles. Sú to len sporadické údaje. Vo všetkých prípadoch ide o ojedinelý výskyt. Na dne vypustenej Oravskej priehrady sa *Bidens radiata* vyskytoval masovo v spoločenstvách zv. *Bidention*, v kontakte so spoločenstvami zv. *Nanocyperion*.

Bidens radiata je euroázijský druh rozšírený v severnej a v severozápadnej Európe, častý je v Čechách a na Morave LHOTSKÁ (1968). Na Slovensku ho možno považovať

za druh ohrozený a podľa nášho názoru, mal by byť zaradený minimálne do kategórie C III medzi ohrozené taxóny. Podobne ako pri *Crassula aquatica* bude potrebné výskyt na Oravskej priehrade overiť v nasledujúcich rokoch.

Za pomoc pri terénnych prácach ďakujeme Dr. V. Migrovi, za láskavú revíziu herbárových položiek rodu *Juncus* Dr. K. Mičietovi a za technickú pomoc pri spracovaní p. M. Celnarovi a p. K. Krajčovičovej.

Literatúra

- DOSTÁL, J., 1989: Nová květena ČSSR 1, 2. Academia Praha, 1548 pp.
- JESLÍK, R., 1975: Příspěvek ke květeně okolí města Zlaté Moravce. Zpr. čs. bot. Společ., Praha, 10, p. 48-51.
- LHOTSKÁ, M., 1968: Die Gattung *Bidens* L. in der Tschechoslowakei. Folia geobot. phytotax., Praha 3, p. 65-98.
- MAGLOCKÝ, Š., 1983: Zoznam vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín Slovenska. Biológia, Bratislava, 38, p. 825-852.
- MEUSEL, H. et al., 1965: Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. Bd. 1, 2. Gustav Fischer Verlag, Jena, 583 pp., 286 pp.
- MIGRA, V., 1983: Oravské muzeum, 2, 55 pp.
- NEUHAUSLOVÁ, Z., KOLBEK, J. (eds.), 1982: Seznam vyšších rostlin, mechorostů a lišejníků střední Evropy, užitých v bance geobotanických dat BÚ ČSAV. Botanický ústav ČSAV, Průhonice u Prahy, 224 pp.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13 : 27-30, 1991

Príspevok k poznaniu machov a pečeňoviek Slovenska II
(Muránska planina)*

Beitrag zur Kenntnis der Laub- und Lebermoose der Slowakei
II (Muránska planina)

Anna K u b i n s k á

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, 842 23
Bratislava

Chránená krajinná oblasť Muránska planina zaberá geomorfologický podcelok Spišsko-gemerského krasu - Muránsku planinu a okrajovo zasahuje do Stolických a Veporských vrchov. Ide prevažne o krasovú náhornú planinu budovanú vápencami a dolomitmi. Geologický podklad, reprezentovaný veľkými skalnými komplexami a jeho ohromná členitosť, vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj bohatej a charakteristickej vápnomilnej bryoflóry.

Komplexnému štúdiu machorastov v CHKO Muránska planina sa dosiaľ nevenovala pozornosť, preto z tohto územia je len málo údajov o výskyte machorastov, napr. ŠMARDA (1940), SUZA (1950), PECIAR (1974, 1984). Viaceré údaje o rozšírení machorastov z tejto oblasti uvádza PECIAR - Machorasty CHKO Muránska planina (rukopis do pripravovanej publikácie o Muránskej planine).

Predložený zoznam machorastov je spracovaný zo zberov pracovníkov CHKO Muránska planina z r. 1990. Za číslom lokality je v zátvorke uvedená skratka zberateľa (P=Pelikán, T=Turis). Názvy taxónov sú podľa autorov ZITTOVÁ, HERBEN, VÁŇA (1982).

Zoznam lokalít:

1. Muráň - Biele vody, krasová vyvieračka, 525 m n. m., 25.1.1990.
2. Muránska Huta - Javorinka, smrekové spoločenstvá, 825 m n. m., 25.1.1990.
3. Zadné hory, smrekové spoločenstvá, 1 300 m n. m., 10.1.1990.
4. ŠPR Šarkanica, dolina Martinová, bukovo-jedľové spoločenstvá, 900 m n. m., 22.1.1990.

---

*KUBINSKÁ, A., PIŠŮT, I., 1982: Beitrag zur Kenntnis der Laub- und Lebermoose der Slowakei. Acta Rer. natur. Mus. nat. slov., Bratislava, 28, p. 17-27.

5. ŠPR Hrdzavá, smrekové spoločenstvá, 600 m n. m., 30.1. 1990.
6. Mokrá Poľana, smrekovo-jelšové spoločenstvá (podmáčané pôdy), 900 m n. m., 30.1.1990.
7. Červená skala, pri koryte rieky Hron, 750 m n. m., 1.2. 1990.

Hepaticae

Apometzgeria pubescens (Schrank) Kuwah. 6(T)

Bazzania trilobata (L.) S. Gray 5(T), 6(T)

Conocephallum conicum (L.) Cogniaux 6(T)

Jungermannia leiantha Grolle 6(T)

Lepidozia reptans (L.) Dum. 6(T)

Lophozia ventricosa (Dicks.) Dum. 5(T)

Pellia epiphylla (L.) Corda 6(T)

Porella platyphylla (L.) Pfeiff. 2(P)

Musci

Abietinella abietina (Hedw.) Fleisch. 2(P)

Amblystegium serpens (Hedw.) B. S. G. 4(T)

Anomodon viticulosus (Hedw.) Hook. et Tayl. 2(P)

Brachythecium velutinum (Hedw.) B. S. G. 2(P), 4(T)

Bryum pseudotriquetrum (Hedw.) Gaertn. et al. 4(T)

Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loeske 6(T)

Camptothecium philippeanum (Spruce) Kindb 5(T)

Camptothecium sericeum (Hedw.) Kindb. 2(P), 6(T)

Climacium dendroides (Hedw.) Web. et Mohr 6(T)

Cratoneuron commutatum (Hedw.) G. Roth 5(T)

Dicranum scoparium Hedw. 3(P), 4(T)

Encalypta streptocarpa Hedw. 2(P)

Eurhynchium angustirete (Broth.) T. Kop. 5(T)

Fontinalis antipyretica Hedw. 7(T)

Isothecium myosuroides Brid. 2(P)

Neckera crispa Hedw. 3(P)

Neckera webbiana (Mont.) Dull 2(P)

- Plagiomnium affine* (Bland.) T. Kop. 3(T), 6(T)
Plagiomnium cuspidatum (Hedw.) T. Kop. 5(T)
Plagiomnium undulatum (Hedw.) T. Kop. 7(T)
Plagiopus oederi (Brid.) Limpr. 2(P), 4(T)
Plagiothecium denticulatum (Hedw.) B.S.G. 2(P), 4(T), 7(T)
Platyhypnidium riparioides (Hedw.) Dix. 1(P)
Pleurozium schreberi (Brid.) Mitt. 3(P)
Polytrichum formosum Hedw. 5(T), 6(T)
Polytrichum juniperinum Hedw. 5(T)
Rhizomnium punctatum (Hedw.) T. Kop. 3(P), 6(T)
Rhodobryum roseum (Hedw.) Limpr. 6(T)
Rhytidiadelphus triquetrus (Hedw.) Warnst. 3(P), 5(T)
Thuidium tamariscinum (Hedw.) B.S.G. 6(T)

Literatúra:

- PECIAR, V., 1974: *Studia bryofloristica Slovaciae VI*. Acta Fac. Rer. nat. Univ. Comen., Botanica, 22, p. 93-101.
 PECIAR, V., 1984: Beitrag zur Bryoflora des Gebirges Slovenské rudohorie II. Acta Fac. Rer. nat. Univ. Comen., Botanica, 31, p. 95-111.
 SUZA, J., 1950: Lišejníky Muránské vysočiny a Slovenského Krasu. Práce Moravskoslezské Akademie Věd Přírod., 12, p. 184-210.
 ŠMARDA, J., 1940: Příspěvky k rozšíření játrovek v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Sborník klubu přírod. v Brně za r. 1939, 12, p. 5-18.
 ZITTOVÁ, J., HERBEN, T., VAŇA, J., 1982: Mechorosty, Bryophytes. In NEUHAUSLOVÁ, Z., KOLBEK, J. (eds.), Seznam vyšších rostlin, mechorostů a lišejníků střední Evropy užitých v bance geobotanických dat BÚ ČSAV, Průhonice, p. 134-178.

Bull. Slov. bot. spol.,
 Bratislava, 13: 30-34, 1991

Lichenologická činnost Johanna von Bollu

Lichenologische Tätigkeit J. von Bolla's

Anna L a c k o v i č o v á

Botanický ústav SAV, Dúbravská 14, 842 23 Bratislava

Vo Svätom Jure žili a tvorili traja výnimoční botanici, ktorí sa venovali úplne, alebo sčasti lichenológii. Boli to Štefan Lumnitzer (1747-1806), Alexander Zahlbruckner (1860-1938) a tiež Johann von Bolla, pedagóg, od narodenia ktorého uplynulo práve 185 rokov.

J. von Bolla sa narodil v starej šľachtickej rodine v obci Bačka Topola (Juhoslávia) 29. mája 1806. Štúdium teológie započal na piaristickom kláštore vo Svätom Jure, kde ešte ako novic vyučoval filológiu. Odtiaľto prešiel po necelých štyroch rokoch na učiteľský ústav v Nových Zámkoch, kde v r. 1836 ukončil pedagogické štúdium. Po desaťročnom pôsobení na ľudovej škole v Jure prešiel do vyššej ľudovej školy pri Dóme Sv. Martina v Bratislave a v r. 1858 sa stal riaditeľom katolíckych ľudových škôl a nižšej reálky. Až do svojho penzionovania v r. 1880 vyučoval prírodopis, fyziku a zemepis, bol uznávaný ako vynikajúci pedagóg. Zomrel 7. februára 1881, bol pochovaný v Bratislave na Ondrejskom cintoríne (LIZOŇ, 1982).

Bolla sa začal venovať botanike a entomológii už okolo r. 1836, neskôr sa stal jedným zo zakladateľov a funkcionárov bratislavského prírodovedno-lekárskeho spolku Verein für Natur- und Heilkunde zu Presburg (BOKESOVÁ-UHEROVÁ, 1958). Tu sa aktivizoval ako zberateľ, prednášateľ, v r. 1856-1876 prispieval aj do spolkového časopisu. Najviac sa venoval hubám (LIZOŇ, 1982), pre flóru Bratislavy uviedol aj 142 nových druhov cievnatých rastlín.

V r. 1861 vyšiel jeho príspevok "Die Flechten, Algen und Moose der Presburger Flora". Uvádza v ňom zoznam tajnosnubných rastlín, zbieraných v r. 1860-61 na najrozličnejších stanovištiach (lúky, lesy, lesné cesty, skaly, rúny, horské potoky, stojaté vody, slamené strechy) v Bratislave a jej okolí. Ide o 79 druhov lišajníkov, 14 druhov rias, 17 druhov pečeňoviek a 59 druhov machov,

ktoré dovtedy neboli známe z územia. Dokladový materiál vo forme herbárových položiek venoval do zbierok Spolku.

Žiaľ, do dnešných dní sa zachovalo iba niekoľko dokladových položiek v herbári Katedry systematickej botaniky PF UK v Bratislave (SLO). Osud zbierok Spolku, ktoré vznikli predovšetkým z darov členov a priaznivcov, sa nezavšíl najšťastnejšie. Spolkový herbár bol spolu s inými zbierkami vo vojnových rokoch uložený v bratislavskej radnici. V marci 1945 sa doc. Futákovi podarilo premiestniť na Botanický ústav PF Slovenskej univerzity iba časť týchto zbierok, zvyšok zamurovali priamo v priestoroch radnice. Po prechode frontu slúžila radnica ako vojenská nemocnica, nebola prístupná civilnému obyvateľstvu. V tom čase sa uložené zbierky znehodnotili a po oslobodení sa tak na univerzitu dostali iba zvyšky poškodeného herbára (informácia I. Pišúta).

Mnohé z rastlín, ktoré Bolla zbieral hlavne vo Sv. Jure, Bratislave, ale aj v Modre, Kuchyni, na Vysokej, vo Vajnorochoch a pod. sa už z týchto lokalít stratili. Ústup lišajníkov a machorastov spôsobilo zhoršovanie životného prostredia; znečisťovanie vôd a zánik mnohých vodných stanovišťa má za následok úhyn riasovej flóry. Pred 130 rokmi našiel Bolla viaceré druhy rastlín, ktoré dnes považujeme na Slovensku za vyhynuté: *Lobaria scrobiculata* (Bratislava), *Nephroma resupinatum*, *Usnea ceratina* (obe Sv. Jur), *U. longissima* (Modra). Ďalšie z lišajníkov zaraďuje PIŠŮT (1985) medzi kriticky ohrozené taxóny. Patria k nim *Graphis scripta*, *Parmelia caperata*, *Thelotrema lepadinum*, *Usnea florida*, druhy kedysi hojné, dnes v okolí Bratislavy takmer neznáme. Ohrozené sú tiež i ďalšie lišajníky ako *Cetraria islandica*, *Parmelia saxatilis*, *P. tiliacea*, *Lecanora varia*, *Ramalina pollinaria*.

Niekoľko lišajníkov udáva Bolla s najväčšou pravdepodobnosťou chybné. Napr. *Cornicularia tristis* sa

vyskytuje na nevápenatých skalách nad hornou hranicou lesa, preto je jej nález v Jure vylúčený. Podobne druh *Solorina crocea*, ktorý tvrdza z Vysokej v Malých Karpatoch, teda z vápencového podkladu, rastie iba na nevápenatej zemi v subalpínskom stupni. K vysokohorským druhom patria i lišajníky *Alectoria ochroleuca*, *Cornicularia normoerica*, *Thamnolia vermicularis*. Samotný charakter náleziska lišajníkov *Parmelia sinuosa* (na skalách) spochybňuje výskyt tohoto epifytického druhu v oblasti Bratislavy. Herbárové položky uvedených lišajníkov nemáme k dispozícii a tak ostáva otvorenou otázka, či išlo o nesprávnu determináciu, alebo o zamenené lokality zberov.

Medzi ostatnými skupinami nižších rastlín, udávaných Bollom, sa tiež nájdu druhy, ktoré sa stávajú na Slovensku stále zriedkavejšie. Z rias sú to druhy rodu *Nitella* a *Chara* (zbery z Bratislavy, Jura, Velkého Grobu), z machorastov *Riccia glauca*, *R. fluitans* a *Ricciocarpus natans*. Veľmi vzácny je mach *Pterogonium gracile*, ktorý Bolla zbieral vo svätajurských bukových lesoch. O hodnovernosti tohto nálezu pochybovali PILOUS a DUDA (1960). Váša prezrel neskôr materiál, ktorý zbieral v okolí Svätého Jura Mergl (položky sú uložené v herbári Slovenského národného múzea v Bratislave-BRA). Potvrdil, že revidovaný mach patrí k mediteránnemu druhu *Pterogonium gracile*, a preto možno predpokladať, že už Bolla tento druh v Jure zbieral a správne určil.

Práce Johanna von Bollu (bibliografiu uvádza LIZOŇ, 1982) nestrácajú na význame ani po tolkých rokoch, práve naopak. Slúžia nám v súčasnosti ako dôkaz ochudobňovacieho procesu kryptogamickej flóry Slovenska a sú ďalším podnetom pre zvýšenie starostlivosti a záujmu o ochranu životného prostredia a genofondu rastlín.

Srdečne ďakujem na tomto mieste RNDr. I. Pišútovi, CSc. z

Botanického ústavu SAV, prof. J. Váňovi, DrSc. z Katedry botaniky PF UK v Prahe a doc. RNDr. V. Peciarovi, CSc. z Katedry systematickej botaniky PF UK v Bratislave za láskavé poskytnutie informácií k rukopisu.

Literatúra:

- BOKESOVÁ-UHEROVÁ, M., 1958: Bratislavský lekársko-prírodovedný spolok. Biologické práce, 4, 3, p. 1-73.
- BOLLA von, J., 1861: Die Flechten Algen und Moose der Presburger Flora. Verh. Ver. Natur-und Heilkd. Presburg, 5, p. 25-39.
- LIZOŇ, P., 1982: Johann Bolla (1806-1881). Česká mykologie, 36, p. 248-250.
- PILOUS, Z., DUDA, J., 1960: Klíč k určování mechorostů ČSR. Praha, ČSAV, 568 pp.
- PIŠŮT, I., 1985: Zoznam vyhynutých, nezvestných a ohrozených lišajníkov Slovenska (1. verzia). Biológia, Bratislava, 40, p. 925-935.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 34-42, 1991

Slovenské názvoslovie lišajníkov

Slowakische Nomenklatur der Flechten

Ivan Pišút¹, Anna Lackovičová¹, Eva Lisická²

¹Botanický ústav, Dúbravská cesta 14, 842 23
Bratislava

²Slovenské národné múzeum, Vajanského nábr. 2, 814 36
Bratislava

V sedemdesiatych rokoch sa oživil záujem botanikov o národné názvy v takých rastlinných skupinách, kde sa ich potreba dovtedy nepociťovala. Táto skutočnosť, spolu s postupne stúpajúcou popularitou nižších rastlín v širších kruhoch verejnosti (biologické olympiády, bioindikácia, otázky chemizmu) vyvolali požiadavku kodifikovať aj slovenské názvy lišajníkov.

Preto sme roku 1983 vypracovali zoznam, do ktorého sme popri niekoľkých už známých menách zahrnuli predovšetkým nápadné a ľahko poznateľné druhy. Z drobnejších sme vybrali iba také, ktoré by mohli mať praktický alebo didaktický význam. Uviedli sme v ňom stručne tiež históriu a princípy tvorby slovenskej nomenklatúry tejto rastlinnej skupiny (PIŠÚT, LACKOVIČOVÁ, LISICKÁ, 1983).

O niekoľko rokov neskôr sa postupne vynorili ďalšie požiadavky na vytvorenie nových národných názvov lišajníkov. Bolo to pri príprave rukopisu Červenej knihy ohrozených druhov nižších rastlín. To nás viedlo k vypracovaniu prvého doplnku (PIŠÚT, LACKOVIČOVÁ, LISICKÁ, 1989).

Onedlho sa však opäť objavila potreba tvorby 53 slovenských názvov pre Červenú knihu a 9 pre novelizovanú vyhlášku o chránených rastlinách. Rozhodli sme sa však neuviesť druhý doplnok zoznamu, ale pre uľahčenie orientácie užívateľa všetky tri časti spojiť a publikovať sumárne. Dúfame, že takto vytvorená slovenská nomenklatúra bude uspokojivo slúžiť užívateľom aj počas dlhšieho časového obdobia. Veríme, že ju budú rešpektovať viac ako doteraz.

Pri jazykovej revízii a tvorbe názvov nám po celý čas veľmi ochotne pomáhal PhDr. Ivan Masár, CSc. z jazykovedného ústavu SAV, ktorému radi aj na tomto mieste vyjadrujeme našu vďaku.

Acarospora mnohospórovka

Acarospora glaucocarpa mnohospórovka sivoplodá

Alectoria alektória

Alectoria nigricans alektória čiernastá, *A. ochroleuca* a. bledožltá, *A. sarmentosa*, a. rozkonárená

Alectoriaceae alectoriovité

Anaptychia jaseňovka

- Anaptychia bryorum* jaseňovka machová, *A. ciliaris* j. brvitá, *A. crinalis* j. vlasovitá
- Aspicilia* manovník
- Aspicilia cinerea* manovník popolavý, *A. esculenta* m. jedlý
- Bacidia* bacidia
- Bacidia rubella* bacidia červenkastá
- Baeomyces* malohubka
- Baeomyces placophyllus* malohubka lalôčkovitá, *B. roseus* m. ružová, *B. rufus* m. ryšavá
- Baeomycetaceae* malohubkovité
- Belonia* belónia
- Belonia herculina* belónia karpatská
- Bryoria* fúzatec
- Bryoria bicolor* fúzatec dvojfarebný, *B. capillaris* f. vláskovitý, *B. chalybeiformis* f. modrastý, *B. fuscescens* f. hrivnatý, *B. implexa* f. posplietaný, *B. lanestris* f. vlnitý, *B. nadvornikiana* f. Nádvornikov, *B. subcana* f. sivastý
- Buellia* buélia
- Buellia badia* buélia gaštanová, *B. punctata* b. bodkovaná
- Caliciaceae* kaliciovité
- Caliciales* kaliciotvaré
- Calicium* kalícia
- Calicium salicinum* kalícia vrbová
- Caloplaca* krásnica
- Caloplaca decipiens* krásnica žltá
- Candelaria* svietnik
- Candelaria concolor* svietnik drobnučký
- Candelariella* svietivček
- Candelariella vitellina* svietivček žltý, *C. xanthostigma* s. zlatistý
- Cetraria* plúzgerka
- Cetraria chlorophylla* plúzgerka hnedá, *C. cucullata* p. kapučňovitá, *C. delisei* p. severská, *C. ericetorum* p. šedivníková, *C. islandica* p. islandská, *C. laureri* p.

- Laurerova, *C. nivalis* p. snežná, *C. oakesiana* p.
 Oakesova, *C. sepincola* p. plotová, *C. tilesii* p. Tilesova
Cetrelia diskovka
Cetrelia olivetorum diskovka olivová
Chaenotheca stopkovnica
Chaenotheca chrysocephala stopkovnica zlatistá
Chrysopsora chrysopsóra
Chrysopsora testacea chrysopsóra miskovitá
Cladonia dutohlávka
Cladonia arbuscula dutohlávka lesná, *C. bellidiflora* d.
 nádherná, *C. ciliata* d. brvitá, *C. coccifera* d. červcová,
C. coniocraea d. končistá, *C. digitata* d. prstnatá, *C.*
fimbriata d. riasnatá, *C. furcata* d. vidlicovitá, *C.*
glauca d. sivá, *C. gracilis* d. štíhla, *C. magyarica* d.
 maďarská, *C. portentosa* d. ježovitá, *C. pyxidata* d.
 pohárikovitá, *C. rangiferina* d. sobia, *C. rangiformis* d.
 rozkonárená, *C. squamosa* d. šupinkatá, *C. stellaris* d.
 horská, *C. verticillata* d. praslenovitá
Cladoniaceae dutohlávkovité
Coelocaulon rožkovec
Coelocaulon aculeatum rožkovec tříňovitý
Collema koléma
Collema cristatum koléma hrebenatá, *C. flaccidum* k.
 šupinatá, *C. fragrans* k. voňavá, *C. nigrescens* k.
 černejúca
Collemaceae kolemovité
Coniocybe prašihlávka
Coniocybe furfuracea Prašihlávka otrubová
Cyphelium cyfélia
Cyphelium tigillare cyfélia zelená
Dermatocarpon kožnatka
Dermatocarpon arnoldianum kožnatka Arnoldova, *D. luridum*
 (syn. *D. weberi*) k. vodná, *D. miniatum* k. pupkovitá, *D.*
rivulorum k. potočná
Diploschistes sivoš

Diploschistes calcareus sivoš vápencový, *D. scruposus* s.
drsný

Evernia konárnik

Evernia divaricata konárnik vidlicovitý, *E. mesomorpha* k.
pomúčený, *E. prunastri* k. slivkový

Fulgensia blýskavka

Fulgensia bracteata blýskavka laločnatá, *F. fulgens* b.

žltá, *F. pruinosa* b. zaprášená, *F. schistidii* b. machová

Graphidaceae čiarovkovité

Graphis čiarovka

Graphis scripta čiarovka sivá

Gyalecta kryptovka

Gyalecta croatica kryptovka chorvátska, *G. flotowii* k.

Flotowova, *G. truncigena* k. stromová, *G. ulmi* k. ružová

Gyalectaceae kryptovkovité

Haematomma krvnatka

Haematomma ventosum krvnatka hôľna

Heterodermia jaseňovka

Heterodermia speciosa jaseňovka nádherná

Hypocenomyce šáločka

Hypocenomyce scalaris šáločka šupinkatá

Hypogymnia diskovka

Hypogymnia bitteri diskovka smreková, *H. bitteriana* d.

pomúčená, *H. physodes* d. bublinatá, *H. tubulosa* d.

rúrkovitá, *H. vittata* d. pásikavá

Icmadophila iskrovka

Icmadophila ericetorum iskrovka vresová

Lasallia pupkovka

Lasallia pustulata pupkovka obyčajná

Lecanora lekanora

Lecanora conizaeoides lekanora zelenkastá, *L. gisleri* l.

Gislerova, *L. muralis* l. múrová

Lecanoraceae lekanorovité

Lecanorales lekanorotvaré

Lecidea šáločka

- Lecidea fuscoatra* šáločka hnedočierna
Lecidella šáločka
Lecidella carpathica šáločka karpatská
Lepraria lePrária
Lepraria incana leprária sivastá
Leptogium napúchavec
Leptogium cyanescens napúchavec modravý, *L. hildebrandii*
n. Hildebrandov, *L. lichenoides n. lalôčkatý*, *L.*
saturninum n. plstnatý
Letharia letária
Letharia vulpina letária líščia
Lobaria jamkatec
Lobaria amplissima jamkatec veľký, *L. pulmonaria j.*
pľúcny, *L. scrobiculata j. bradavičnatý*
Menegazzia diskovka
Menegazzia terebrata diskovka dierkovaná
Nephroma nefróma
Nephroma arcticum nefróma severská, *N. bellum n. pekná*, *N.*
expallidum n. bledá, *N. parile n. práškovitá*, *N.*
resupinatum n. zavinutá
Ochrolechia svetlokôrka
Ochrolechia pallescens svetlokôrka bledastá
Parmelia diskovka
Parmelia caperata diskovka kučeravá, *P. centrifuga d.*
prstencovitá, *P. coniocarpa d. perlová*, *P. conspersa d.*
žltastá, *P. crinita d. hrivnatá*, *P. flavescentior d.*
zelenožltá, *P. glabratula d. sivohnedá*, *P. incurva d.*
zakrivená, *P. koflerae d. Konflerovej*, *P. mougeotii d.*
Mougeotova, *P. pastillifera d. buková*, *P. pulla d.*
hnedočierna, *P. quercina d. dubová*, *P. revoluta d.*
zahnutá, *P. saxatilis d. skalná*, *P. sinuosa d. riasnatá*,
P. submontana d. podhorská, *P. sulcata d. ryhovaná*, *P.*
stuppea d. chlpatá, *P. taractica d. lesklá*, *P. tiliacea d.*
lipová
Parmeliaceae diskovkovité

Parmeliopsis diskovnica

Parmeliopsis ambigua diskovnica pomúčená

Peltigeraceae štitnatecovité

Peltigera štitnatec

Peltigera aphthosa štitnatec zelený, *P. canina* š. psi, *P.*

degenii š. Degenov, *P. horizontalis* š. vodorovný, *P.*

lepidophora š. šupinkatý, *P. polydactyla* š. laločnatý, *P.*

venosa š. žilkatý

Pertusaria pertusária

Pertusaria albescens pertusária belavá, *P. amara* p. horká

Phaeophyscia fyscia

Phaeophyscia chloantha fyscia trávovitá, *P. constipata* f.

lalôčkovitá, *P. endophaenicea* f. červenkastá, *P.*

kairaimoi f. chlpkatá

Phlyctis rozsypavka

Phlyctis argena rozsypavka striebrištá

Physciaceae fysciovitité

Physcia fyscia

Physcia adscendens fyscia brvitá, *P. ciliata* f. riasová,

P. magnussonii f. bralná, *P. stellaris* f. hviezdovitá,

P. tenella f. pôvabná

Physconia fyskónia

Physconia grisea fyskónia sivá, *P. perisidiota* f. šupinatá

Platismatia plúzgierka

Platismatia glauca plúzgierka sivá

Pseudephebe hnedovlas

Pseudephebe pubescens hnedovlas chlpkatý

Pseudevernia pakonárnik

Pseudevernia furfuracea pakonárnik otrubový

Psora psóra

Psora decipiens psóra červenkastá

Psorina bralnička

Psorina conglomerata bralnička kľbkovitá

Pyrenula jadrovnička

Pyrenula laevigata jadrovnička hladká, *P. nitida* j.

lesklá, *P. nitidella* j. malá

Pyrenulaceae jadrovníčkovité

Ramalina stužkovec

Ramalina farinacea stužkovec pomúčený, *R. fastigiata* s.

topolový, *R. fraxinea* s. jaseňový, *R. obtusata* s.

nafúknutý, *R. pollinaria* s. poprášeny, *R. roesleri* s.

Roeslerov, *R. thrausta* s. nitkovitý

Ramalinaceae stužkovcovité

Rhizocarpon zemepisník

Rhizocarpon geographicum zemepisník mapovitý

Rhizoplaca lekanora

Rhizoplaca chrysoleuca lekanora oranžová

Rocella skalinák

Rocella fuciformis skalinák chaluhoovitý, *R. tinctoria* s.
farbiarsky

Scoliciosporum kôrovník

Scoliciosporum chlorococcum kôrovník zrnkovitý

Solorina solorína

Solorina crocea solorína šafránová, *S. saccata* s.

vreckovitá, *S. spongiosa* s. hubovitá

Sphaerophoraceae paličkovcovité

Sphaerophorus paličkovec

Sphaerophorus globosus paličkovec koralovitý, *S.*
melanocarpus p. tmavoplodý

Squamarina skvamarína

Squamarina cartilaginea skvamarína chrupkovitá, *S.*

gypsacea s. sadrovcová, *S. lamarckii* s. biela

Stereocaulaceae drevkatecovité

Stereocaulon drevkatec

Stereocaulon incrustatum drevkatec kôrnatý, *S. nanodes* d.

nizučský, *S. paschale* d. belavý, *S. tomentosum* d.

plstnatý, *S. vesuvianum* d. horský

Sticta stikta

Sticta fuliginosa stikta sadzovitá, *S. sylvatica* s. lesná

Stictaceae stiktovité

Teloschistes krásnik

Teloschistes contortuplicatus krásnik pospletaný

Thamnolia tannólia

Thamnolia vermicularis tannólia červovitá

Thelotrema telotréma

Thelotrema lepadinum telotréma kôrovitá

Toninia riasanka

Toninia candida riasanka biela, *T. coeruleonigricans* r. obyčajná

Umbilicaria pupkovka

Umbilicaria cylindrica pupkovka brvitá, *U. decussata* p. rebrovitá, *U. deusta* p. hnedá, *U. esculenta* p. japonská, *U. microphylla* p. drobnolistá, *U. polyphylla* p. lupenatá, *U. subglabra* p. holá

Usnea bradatec

Usnea barbata bradatec obyčajný, *U. ceratina* b. voskový, *U. faginea* b. bukový, *U. filipendula* b. drsný, *U. florida* b. rozkvitnutý, *U. glauca* b. sivý, *U. hirta* b. srstnatý, *U. longissima* b. najdlhší, *U. rubicunda* b. červený, *U. subfloridana* b. chochlatý

Usneaceae bradatcovité

Verrucaria bradavnica

Verrucaria nigrescens bradavnica černastá

Xanthoria diskovník

Xanthoria elegans diskovník oranžový, *X. muscicola* d. machový, *X. parietina* d. múrový, *X. polycarpa* d. mnohoplodý

Literatúra:

PIŠŮT, I., LACKOVIČOVÁ, A., LISICKÁ, E., 1983: Slovenské mená lišajníkov (lichenizovaných húb). Kultúra slova, 17, 5, p. 151-160.

PIŠŮT, I., LACKOVIČOVÁ, A., LISICKÁ, E., 1989: Slovenské mená lišajníkov (lichenizovaných húb) II. Kultúra slova, 23, 10, p. 363-365.

K rozšíreniu synantropných druhov *Chenopodium ambrosioides* L. a *Chenopodium integrifolium* Vorosch.

Zur Verbreitung synanthropen Arten *Chenopodium ambrosioides* L. und *Chenopodium integrifolium* Vorosch.

Terézia S c h w a r z o v á

Katedra systematickej botaniky Prírodovedeckej
fakulty UK, Révová 39, 811 02 Bratislava

V predošlom príspevku (Geschichte der Verbreitung und die Charakteristik der Standorte von *Chenopodium ambrosioides* L. und *C. integrifolium* Vorosch. in der Tschecho-Slowakei. Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen.-Bot. 39) zaoberali sme sa hodnotením postupnej naturalizácie uvedených druhov v našej flóre. V práci sme vychádzali zo zoznamov lokalít, vypracovaných na základe štúdia materiálov herbárových inštitúcií v ČSFR (skratky herbárov - UJČÍK, HOUFEK, 1970), literárnych údajov a vlastných terénnych výskumov (Sch). Prácu sme doplnili mapami rozšírenia uvedených druhov v Česko-Slovensku.

Nakoľko zoznamy lokalít sú cennou informáciou aj pri štúdiu ďalšieho vývoja areálov, prinášame ich spolu s údajmi o celkovom areáli a ekologicko-fytocenologickou charakteristikou. Lokality sú usporiadané podľa fyto geografického členenia, použitého v dielach Flóra Slovenska (FUTÁK in BERTO VÁ, 1984) a Květena ČSR (SKALICKÝ in HEJNÝ, SLAVÍK, 1988). V oblasti panónskej flóry, kde je *Ch. ambrosioides* zdomácnené, neuvádzame všetkých zberateľov a údaje skracujeme.

Chenopodium ambrosioides L.

Celkový areál

Ch. ambrosioides je pôvodné na stepiach a polopúšťach

subtropickej a miernej Južnej Ameriky. Túto oblasť považujeme za centrum rozšírenia celej skupiny (sekcia *Ambrina*). Pri šírení do Strednej Ameriky, príľahlých ostrovov a Severnej Ameriky vytvorili sa viaceré, aj endemické taxóny.

Ch. ambrosioides rastie v Brazílii, Argentíne, Urugvay, Bolívii, Chile, v Strednej Amerike, v Severnej Amerike v štátoch New York, New Jersey, Indiana, Kalifornia, Bermudské ostrovy. V novoveku sa hemerochórne rozšíril takmer do celého sveta a stal sa ubikvistom teplejších oblastí.

V južnej Európe je zdomácnený. Podľa údajov BRENNANA (1964) vo *Flora Europaea* S hranicu jeho rozšírenia v Európe tvorí výskyt vo Francúzsku, Nemecku, Poľsku a JZ časti Sovietskeho zväzu. Príležitostne sa však vyskytuje, predovšetkým v okolí prístavov aj v Dánsku, Nórsku a Fínsku, čo horeuvedené spracovanie neuvádza. Je udávaný taktiež z južnejších oblastí Ázie, v Afrike na Atlantickom pobreží a v Austrálii.

Ekologicko - fytocenologická charakteristika

Výskyt *Ch. ambrosioides* v J Európe sa viaže na spoločenstvá radu *Chenopodietales muralis*.

V študovanom území v Českej republike má sporadický a nestály výskyt. Na Slovensku je častý v oblasti panónskej flóry na ruderalných a poloprirodzených stanovištiach. Vstupuje do pionierskych terofytných, slabo zapojených spoločenstiev náplavových pôd v alúviu väčších riek, s nízkymi hodnotami pokryvnosti. Rastie tu ako sprievodný druh s najnižšími hodnotami abundancie a dominancie. Z literatúry sú známe údaje zo spoločenstiev zväzu *Sysimbrion Tx. et al.* in *Tx.* 1950 (KRIPPELOVÁ 1972) a zväzu *Bidention Nordh.* 1940 (HEJNÝ in HEJNÝ, LHOTSKÁ, SLAVÍK 1971, ŠOMŠÁK 1972, ZALIBEROVÁ 1987, zápis). Ako trváci druh bol zaznamenaný s nízkymi hodnotami aj v

spoločenstvách zväzu *Onopordion* Br.-Bl. 1926 (VILČEKOVÁ, 1975, zápis) a zväzu *Arction* Tx. 1937 em. 1950 (KRIPPELOVÁ, 1972). SVOBODOVÁ (1973) ho uvádza vo veľkom množstve v cestných priekopách na lokalite Nitrianske Hrnčiarovce. Bohatú monocenózu na obnaženej pôde sme pozorovali v kameňolome Devín.

Prehľad zistených lokalít v Česko- Slovensku

Česká republika

Termophyticum. 2. Střední Poohří. Postoloprty, splanelý na poli (RYBKA 1912 BRNM). 3. Podkrušnohorská pánev. Bohosudov, na záhradnej pôde prechodne splanelý (WIESBAUR 1887 PR, PL). 4. Lounskolabské středohoří. Ústí n. Labem, Střekov, na železničnej stanici (HEJNÝ 1961, PR). 10. Pražská plošina. Praha. Botanická zahrada, spontánne i kultivovaný (VELENOVSKÝ 1878 PRC, VESELÝ 1915 PRC), - Nové Město, Benátska ul., pri múroch oproti botan. záhrade (HEJNÝ 1956 PR). - Žižkov, prekladová stanica (HEJNÝ 1959 PR), od r. 1959 opätovne (HEJNÝ 1971 Zpr. Čs. Bot. Spol. 6:125), - Smíchov (SIGMUND, sine data PRC), - Karlín (SCHÖBL in ČELAKOVSKÝ 1873 Prodr. 2:156), - Šárka (Praesens, sine data PR). 15. Východní Polabí. Hradec Králové (PROKEŠ 1912 PRC). 16. Znojemsko - brněnská pahorkatina. Brno. Jundrov, neďaleko tehelne (HRUBÝ 1938 BRNM). - Královo pole, pri cintoríne (WEIGHART et ŠVESTKA 1938 BRNM). - Komín, na poliach medzi riekou Svratkou a obcou (HRUBÝ 1943 BRNM). - Vranovice, k Uherčiciam (PODPĚRA 1927 BRNU). 18. Jihomoravský úval. Lednice, ihrisko, pri cestách (FRÖHLICH, sine data BRNU). 21. Haná. Kroměříž, Hvězda (VOGL 1853 OLM, PODPĚRA 1911 Květ. Hanné, 233).

Mesophyticum. 32. Křivoklátsko. Podmokly, splanelý (MALINSKY in A. REUSS jr. 1867 Bot. Skizze, 78). 38. Budějovická pánev. Soběslav, na poliach továrne na liečivá (VOPRAVIL 1948 Čs. Bot. Listy 1: 27), v okolí často

splanelý (KURKA 1959 Sborn. KVM Č. Budějovice 2: 120). 41. Střední Povltaví. Zbraslav, Strnady, na štátnej ceste, na rumovisku (KRTEŇ 1953 PRC). - Stěchovice, cez západný okraj obce na Masečín, elektrovod pri Slapskej priehrade, splanelý z kultúr (TOBIÁŠEK et BRYM 1958 Ochr. Přír. 13: 245). 46. Labské pískovce. Děčín, pri fabrike na garbiarske produkty (KRAHL 1929 PR). 52. Balsko - bezdězská tabule. Mimoň, pri kláštore na svahu (SCHAUTA 1961 PR). 53. Podještědí. Česká Lípa, v okolí časom splanelý (WATZL in ČELAKOVSKÝ 1883 Prodr. 4: 764). 55. Český ráj. Mníchovo Hradiště, pri kláštore, nad cestou v horskej stráni (SCHAUTA 1961 lotos 11: 28). 60. Orlické opuky. Kostelec n. Orlicí, v záhradke a splanelý pri ceste (Anonymus 1884 PR). 63. Českomoravské mezihoří. Česká Třebová, v železničnom uzle (PROCHÁZKA et KOVÁŘ 1976 Pr. a Stud. Přír. 8: 131). 64. Říčanská plošina. Průhonice, ruderalne miesta v obci (DEYL 1966 PR). 67. Českomoravská vrchovina. Strmilov (ECK 1931 LIT). 76. Moravská brána. Na Hranicku (GALLAS ex SOUČEK 1910 Čas. Mor. Zem. Mus. 10: 229).

Slovenská republika

Pannonicum. 1. Burda. Kamenica n. Hronom, breh Hrona (HEJNÝ 1965 in HEJNÝ, LHOTSKÁ et SLAVÍK 1971, SCH 1977 SLO). 2. Ipel'sko - rimavská brázda. Pastovce, piesky pri Ipli, hojne (SCH 1977 SLO). 4. Záhorská nížina. Malacky, v priekope (OPLUŠTILOVÁ 1951, herb. KRIPPELOVÁ). - pri kasárni (KRIPPEL 1976, zápis). - Hakenova ul., bývalé smetisko (KRIPPELOVÁ 1972), - pri potoku Malina (KRIPPELOVÁ 1972). - pod novým mostom pri železničnej trati a pred Domom pionierov (SCH 1980 SLO). 5. Devínska Kobyla. Devínska N. Ves, smetisko na ul. Podzáhrady (SCH et FERÁKOVÁ 1976 SLO, SCH 1978 - 1985 SLO), - Magnezitová ul. (FERÁKOVÁ 1978 SLO), - Istrijská ul. (SCH 1979 SLO). - Devín, kameňolom na Devínskej ceste (SCH 1984 - 87 SLO). -

Bratislava, Mlynská dolina, Prícestie pri záhrade Virologického ústavu, splanelý z kultúry (SCH 1978 SLO).

6. Podunajská nížina. Bratislava, Bakova cesta, pri plote (KRIPPELOVÁ 1960, zápis), - Páričkova ul., na dvore prádelne bavlny Závodu MDŽ (JEHLÍK 1966 herb. JEHLÍK, MUCINA v r. 1976, MUCINA 1980 ZPR. Čs. Bot. Spol. 15: 61), - Miletičova ul., neďaleko Závodu MDŽ (SCH 1972 SLO), - Dopravná ul., Prícestie (SCH 1976 SLO). - prístav, v r. 1979 (ELIÁŠ 1985 Bull. Slov. Bot. Spol. Bratislava, 8: 1), - smetisko pri ceste na Podunajské Biskupice (JEHLÍK 1964 herb. JEHLÍK). - Topolovec, ľavý breh Dunaja (ZALIBEROVÁ 1987, zápis). - Jalšové, pri chate Mier, Prícestie (FERÁKOVÁ 1970 SLO). - Sereď, *Onopordetum acanthii* (VILČEKOVÁ 1975, zápis). Štrkovec, Galantská Sihoť, štrky pri Váhu (NIKOVÁ 1973 SLO, viacerí zberatelia). - Šintava, pasienky pri Váhu (SCH 1974 SLO). - Váhovce, skládka smetí pri Váhu (SCH 1974, zápis). - Šoporňa, ruderálne stanovištia (SCH 1974 SLO). - Kráľová n. Váhom, ruderálne stanovištia (VILČEKOVÁ 1975 zápis). - Hájske, na J okraji obce pri poľnej ceste v r. 1981 (SVOBODOVÁ 1988 Bull. Slov. Bot. Spol. Bratislava 10: 9). - Sládečkovce, v obci v priekopách v r. 1972 (SVOBODOVÁ 1974 Acta Inst. Bot. Acad. Sci. Slov. A 1: 102). - Neded, v uličkách pri Váhu a na brehu Váhu medzi kameňmi (SCH 1977 SLO). - Dedina Mládeže, na pravom obnaženom brehu Váhu (HEJNÝ 1953 PR). - Jatov, obec (SCHILLER 1985 Öesterr. Bot. Z. 15: 380). - Tvrdošovce, slanisko pri obci (SCH et KRIPPELOVÁ 1981 SLO). - Nesvady, Čergov, na pravom brehu Dudváhu (HEJNÝ 1951 in HEJNÝ, LHOTSKÁ et SLAVÍK 1971). - Palárikovo, v obci pri cestách (KRIPPELOVÁ 1968 herb. KRIPPELOVÁ). - Jelšovce, v obci (SVOBODOVÁ 1978 NTR). - Nitra, pri rieke Nitre (KNAPP 1865 Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 15: 119), - na regulovanom brehu Nitry za objektami VŠP (SVOBODOVÁ 1970-1980 NTR), - pri cestách na S a V okraji mesta (SVOBODOVÁ 1973), - na Podhájskej ceste, na okraji vilovej

štvrte pod Zoborom (1974), pri cestách na okraji polí a na ruderálnom stanovišti na Čermáni nad domovom dôchodcov, 1983, (SVOBODOVÁ 1988 Bull. Slov. Bot. Spol. Bratislava, 10: 8). - Kamanová, v priekope pri ceste v obci (SVOBODOVÁ 1973). - Dolné Krškany, na brehu Nitry (SVOBODOVÁ 1972 Acta Fytotechn. 23: 7). - Nitrianske Hrnčiarovce, vo veľkom množstve zarastá priekopy v dedine (SVOBODOVÁ 1973). - V Nitrianskej župe na trávnatých miestach zavlečený (BORBÁSS 1899 Magyarország. Vármegyéi és Városai Nyitравármegyé: 364). - Komárno, ruderalizované miesta na ľavom brehu Malého Dunaja (HEJNÝ in HEJNÝ, LHOTSKÁ et SLAVÍK 1971), - prístav, viac jedincov pri vchode do objektu (JEHLÍK 1968 herb. JEHLÍK), - na pravom brehu Váhu (SCH 1984, 1985 SLO). - Nové Zámky, pri cestách na S a V okraji mesta. - Šurany, pri múroch na J okraji obce (SVOBODOVÁ 1973). - Černík, priekopy v obci (SVOBODOVÁ 1972 l.c.). - Iža, hrádza pri Dunaji (SVOBODOVÁ 1972 NTR). - Marcelová, niekoľko jedincov na námestí (SVOBODOVÁ 1973). - Moča, pri hradskej (SVOBODOVÁ 1972 NTR). - Kálna n. Hronom, ľavý breh Hrona (ŠOMŠÁK 1972). - Kamenín, rumovisko v obci (LHOTSKÁ 1970 PR). - Čata, v dedine okolo plotov (MÁJOVSKÝ 1965 SLO). - Kamenný Most, S časť obce, pozdĺž cestnej priekopy, hojne (VICHEREK 1972 BRNU). - Želiezovce, Z od obce, v alúviu Hrona, - Vozokany n. Hronom (HEJNÝ, LHOTSKÁ et SLAVÍK 1971). - Mužľa, na okraji lužného lesa na brehu Dunaja, oproti majera Čenkov, v r. 1987 (SVOBODOVÁ 1988, Bull. Slov. Bot. Spol., Bratislava, 10: 9). - Štúrovo, neďaleko sútoku Hrona s Dunajom, hojne (HEJNÝ, LHOTSKÁ et SLAVÍK 1971), - pri múroch v bočnej ulici mesta (SVOBODOVÁ 1966, Acta Fytotechn., 13: 172), - na obnaženom dne mŕtveho ramena, pred mostom hradskej do Kamenice (MÁJOVSKÝ 1967 SLO), - breh Dunaja S od mesta (CHRTEK et ŽERTOVIÁ 1972 PRC), - J od mesta (VICHEREK 1972 BRNU), - V okraj mesta (DVORÁK 1974 BRNU). 8. Východoslovenská nížina. Pavlovce n. Uhom, pravý breh

rieky Uh (HEJNÝ 1953 PR).

Carpaticum. 10. Malé Karpaty. Bratislava, v okolí pestovaný v záhradách a vo viniciach, 1886-1906 (PANTOCZEK 1907, Ref. Magy. Bot. Lap., 7: 220).

Chenopodium integrifolium Vorosch.

Celkový areál

Ch. integrifolium je pôvodné v Strednej Amerike (Mexiko, Guatemala), adventívne široko rozšírené v J Európe (Španielsko, Portugalsko, Taliansko, Francúzsko, Grécko, Nemecko), jednotlivé náhodiská má v Severnej Amerike (Missouri, New York, Kalifornia), v Afrike a Austrálii (VOROSCHILOV 1942). Novšie flóry príslušných území v J Európe a Austrálii ho však neuvádzajú. V spracovaní rodu vo Flora Europaea (BRENNAN 1964) sú *Ch. ambrosioides* a *Ch. integrifolium* chápané ako synonymá. Údaj z J Európy potvrdzuje len MARKOVIČ (1981) z Chorvátska. Na základe herbárových dokladov (PR, KRA, herb. AELLEND) zistili sme výskyt druhu v Z Ukrajine, vo Francúzsku, Egypte a Afganistane.

Ekologicko - fytoocenologické poznámky

Ch. integrifolium je v Česko-Slovensku veľmi vzácnym druhom. Rastie na podobných stanovištiach ako *Ch. ambrosioides*. Fytoocenologické údaje vzhľadom na ojedinelý výskyt chýbajú.

MARKOVIČ (1981) ho udáva v Chorvátsku v triede *Chenopodietea* na rumoviskách a smetiskách a v triede *Bidentetea tripartiti* v cestných priekopách. Na rozdiel od *Ch. ambrosioides* nezistila ho na brehoch Sávy.

Prehľad zistených lokalít v Česko-Slovensku

Česká republika

Termophyticum. 4. Lounsko-labské středohoří. Velké Březno, Varta, pri domoch, utečený zo záhrady (Anonymus 1875 PR). 10. Pražská plošina. Praha. Botanická záhrada,

kultivovaný i spontánne (Anonymus 1907 PRC, VESELÝ 1907, 1915 PRC), - Karlín, skládka pri prístave (HEJNÝ 1946 PR), - Libeň, nezastavané miesta (TAUSCH sine data PR). 21. Haná. Olomouc, botanická záhrada (LAUS 1914, 1931, 1936 PRC, KAVKA 1948 BRA).

Mesophyticum. 39. Třeboňská pánev. Soběslav, splanělý v záhrade (ŠOUREK 1954 PR). 55. Český ráj. Mnichovo Hradiště (SEKERA, sine data PR).

Slovenská republika

Pannonicum. 1. Burda. Kováčov, polia pri obci (DEYL 1952 PR). 4. Záhorská nížina. Malacky, obec, ruderalne stanovištia (KRIPPELOVÁ 1961, herb. KRIPPELOVÁ). - Brodské, piesky pri rieke Morave (SCH 1976 SLO). 5. Devínska Kobyla. Devín, Rytierska ul. (SCH 1972 SLO). - Devínska N. Ves, ul. Na Hriadkach (SCH 1979 SLO). 6. Podunajská nížina, Štúrovo, polia v blízkosti mesta (DEYL 1952 PR).

Literatúra

- BERTO VÁ, L. (ed.), 1984: Flóra Slovenska 4/1. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava.
- BRENAN, J. P. M., 1964: *Chenopodium* L. in Tutin, T. G. et al. (eds.), Flora Europaea, Cambridge, p. 92-95.
- HEJNÝ, S., LHOTSKÁ, M., SLAVÍK, B., 1971: Příspěvek k adventivní květeně Moravy a Slovenska. Preslia, Praha, 43, p. 40-49.
- HEJNÝ, S., SLAVÍK, B., (eds.), 1988: Květena České socialistické republiky. 1. Academia, Praha, 557 pp.
- KRIPPELOVÁ, T., 1972: Ruderalne spoločenské mesta Malaciek. Biol. Práce, 18, 1, p. 5-99.
- MARKOVIČ, L., 1981: *Chenopodium integrifolium* Vorosch. in der Pflanzendecke Croatiens. Acta Bot. Croat., 40, p. 229-232.
- SVOBODOVÁ, Z., 1973: Příspěvek k adventivní květeně Slovenska. Zpr. Čs. Bot. Spol., Praha, 8, p. 60-63.
- ŠOMŠÁK, L., 1972: Natürliche Phytozönosen des Flusslitorals in Unterlauf des Hron-Flusses. Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen.-Bot., 20, p. 1-91.
- UJČÍK, J., HOUFEK, J., 1970: Index herbariorum čechoslovacorum. Bratislava. Praha.
- VOROSCHILOV, V. N., 1942: Obzor vidov *Chenopodium* L. iz

sekcii *Ambrina* Spach) Hook. fil. Bot. Žur., 27, 3-4, p. 33-47.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 51-54, 1991

Floristický príspevok z južného Slovenska

Floristischer Beitrag aus der Südslowakei

Zdenka S v o b o d o v á

Vysoká škola poľnohospodárska, Lomonosovova 2,
949 76 Nitra

Aegilops cylindrica Host

Chľaba: pod trávnatým násypom železničnej trate, na okraji vybagrovaného pieskoviska, pri bývalej železničnej zastávke Chľaba (1988, 1989).

Alcea biennis Winterl

Pohranice: v niekoľkých exemplároch na svahu Koliňanského vrchu (časť Málók) nad obcou, v blízkosti výskytu druhu *Althaea cannabina* (1990).

Apera interrupta (L.) PB.

Chľaba: pod násypom železničnej trate na okraji vybagrovaného pieskoviska, spolu s druhom *Aegilops cylindrica* (1988, 1989).

Bunias orientalis L.

Jelšava: veľmi hojne pri hradskej a masovo na svahových lúkach v širšom okolí Jelšavy (1988); Lukovištia: roztrúsene pri hradskej a na lúkach (J. Kalinčiak, 1987); Poniky: Z okraj obce, lúky (1988).

Bupleurum rotundifolium L.

Pohranice: veľmi hojne v zruderalizovanej xerotermej vegetácii na Koliňanskom vrchu (časť Málók) nad obcou, pri hradskej vedúcej k vojenskému objektu (1990).

Cnidium dubium (Schkuhr) Thell.

Komárno: S od mesta, lúka na ostrove Apáli (1989).

Commelina communis L.

Štúrovo: dosť hojne v koľajišti na železničnej stanici, zrejme splanelá z truhličkov s okrasnými rastlinami na nástupišti (1988, 1989, 1990).

Consolida orientalis L.

Jatov: J od obce na poli pšenice (1988); Kiarov: JZ okraj obce, na okraji poľa a na ruderálnych stanovištiach (1990).

Coronopus squamatus (Forsk.) Asch.

Jatov: J od obce na poli (1989)

Crepis pulchra L.

Kamenín: na trávinatej ceste v strede ŠPR Kamenínske slanisko (1987)

Eragrostis pilosa (L.) PB.

Čajkov: cca 1/2 km od SV okraja obce, hojne na andezitových drovinách nad cestou (1989).

Erysimum repandum L.

Veľké Kosihy: SV od obce na slanisku Dérhídja; Sládečkovce: slaniská v okolí obce (1990).

Hierochloë repens (Host) Bess.

Mužla: cca 1 1/2 km V od majera Čenkov neďaleko hradskej vedúcej na Mužlu, piesčité miesta na okraji lužného lesa (lokality s *Vitis sylvestris*), (1989, 1990).

Orlaya grandiflora (L.) Hoffm.

Pohranice: Koliňanský vrch (časť Málók), v trávinatej xerothermnej vegetácii okolo hradskej vedúcej do vojenského objektu (1990).

Orobanche elatior Sutton

Koliňany: V svah Koliňanského vrchu nad vinicami, stepná lúčka (porast *Pulsatilla grandis*), hojne na druhu

Centaurea scabiosa (1990). Rev. J. Zázvorka.

Orobanche picridis F. W. Schultz

Komárno: hojne na druhu *Picris hieracioides* vo zvyšku prirodzenej vegetácie (s *Artemisia pontica*, *Iris spuria*, *Aster punctatus*, *Silene multiflora*) pod hrádzou rieky Nitry v lokalite Komočín (1988, 1989, 1990). Rev. J. Zázvorka.

Rhinanthus rumelicus Velen.

Malé Kosihy: lúka v navrhovanej ŠPR Kosihský močiar (1987, 1990).

Salvia aethiopsis L.

Šurany: slanisko pri dvore Okomáň (1987, 1990).

Senecio doria L.

Komárno: trávnatá medza a priekopa pri hradskej medzi Komárnom a Ižou (1989).

Sorghum halepense (L.) Pers.

Komárno: Z od hradskej na Hurbanovo, na dvoch rozsiahlych parceliach (kukurica) ŠM Ďulov dvor. Po celej ploche uvedených honov sú husto roztrúsené ostrovčeky tohto druhu, ktoré vznikli pravdepodobne v posledných dvoch až troch rokoch z jednotlivých exemplárov vegetatívnym spôsobom. V okrajovom páse poľa, kde sa kukurica skoršie zberá, je vytvorený hustý súvislý zárasť ciroku. Lokalita predstavuje prvý prípad totálneho zaburinenia väčších plôch poľnohospodárskych kultúr u nás. Doteraz bol druh známy iba zo súkromných parciel pravdepodobne ako zvyšok dávnejšej kultúry (poličko v Sikeničke a úhor na Belanských kopcoch) a z ruderálnych stanovišť. Znamená to nástup agresívneho karanténneho druhu, ktorý je už v Maďarsku nebezpečnou burinou. Na lokalitu pri Komárne bol zavlačený pravdepodobne kukuričnými kombajnami, ktoré k nám prichádzajú na brigádnickú výpomoc z Maďarska. Podobný

spôsob zavliekania ako pri druhu *Panicum spontaneum* (1988, 1989, 1990).

Tordylium maximum L.

Pohranice, Koliňany: pomerne častý druh na Koliňanskom vrchu (časť Málók) a nad Koliňanskými vinohradmi na okraji krovísk (1990).

Literatúra:

EHRENDORFER, F., 1973: Liste der Gefässpflanzen Mitteleuropas. Stuttgart, 318 pp.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 54-56, 1991

Nová lokalita ostrice pevnej (*Carex firma* Mygind ex Host)
na Muránskej planine

Neue Lokalität von *Carex firma* Mygind ex Host auf der
Muránska planina

Peter Turis

Kúpeľná 32, 050 01 Revúca

Výskyt ostrice pevnej na Muránskej planine je obmedzený na niekoľko málo lokalít. HENDRYCH (1968) ju udáva ako veľmi hojnú na skalách S okraja Veľkej Stožky, zriedkavo na Malej Stožke a taktiež na Vrbjarke v Hrdzavej doline. Overovaním uvedených údajov v teréne sa mi v súčasnosti podarilo potvrdiť výskyt ostrice pevnej len v oblasti ŠPR Veľká Stožka. Rastie tu na mohutných vápencových bralách od doliny Suchá smerom na V po kótu Machnatá (1334 m n.m.). Na lokalitách Malá Stožka a Vrbjarka sa mi ostricu pevnú zistiť nepodarilo.

Pri prieskume doliny Zlatnica, ktorá je navrhnutá na vyhlásenie za ŠPR, som v máji 1989 objavil novú, doposiaľ neuvádzanú lokalitu ostrice pevnej. Dolina Zlatnica sa

nachádza v blízkosti osady Zlatno v SV časti CHKO Muránska planina. Lokalita je v roklinovitom závere doliny na SZ expozícii v nadmorskej výške 920 m. Ostrica pevná rastie na skalnej terase pod asi 40 m vysokým bralom. Pôda je silne skeletnatá, sklon povrchu terasy je 15° . Fytcenologický zápis s koncentrovaným výskytom ostrice pevnej som robil koncom apríla 1990 na ploche 1×2 m, kde E_1 dosahovalo 70 % a E_0 80 %.

Zápis 1

E_1 : *Tofieldia calyculata* 3, *Carex firma* 2, *Sesleria varia* 2, *Picea abies* +, *Kernera saxatilis* +, *Polygala amara* +, *Primula auricula* +, *Cimicifuga clusii* +, *Thymus sudeticus* +, *Pinguicula alpina* +, *Scabiosa lucida* +, *Carex brachystachys* +, *Calamagrostis varia* +

E_0 : *Ctenidium molluscum*, *Dicranella* sp., *Tortella tortuosa*
Názvoslovie rastlín je upravené podľa práce MÁJOVSKÝ, MURÍN a kol. (1987).

Bralá Veľkej Stožky osídľuje spolu s ostricou pevnou viacero vysokohorských až subalpínskych taxónov, ktoré v Zlatnici chýbajú. Z nich možno uviesť *Selaginella selaginoides*, *Ranunculus alpestris*, *R. oreophyllus*, *Draba aizoides*, *Dianthus hungaricus*, *Saxifraga wahlenbergii*, *Dryas octopetala*, *Androsace lactea*, *Pedicularis verticillata*, *Hieracium villosum*, *Festuca tatrae*. Na Veľkej Stožke som nezistil druhy: *Pinguicula alpina* a *Carex brachystachys*, prítomné na lokalite v Zlatnici.

V spoločenstve s *Carex firma* v doline Zlatnica sa prelínajú druhy triedy Elyno-Seslerietea Br.-Bl. 1948 a Montio-Cardaminetea Br.-Bl. et R.Tx. ex Klika et Hadač 1944. Existenciu spoločenstva tu podmieňuje inverzná poloha v závere doliny, ktorú ovplyvňujú vzdušné prúdy z Nízkych Tatier.

Literatúra:

HENDRYCH, R., 1968: Flora Montium Muraniensium. Acta Univ. Carol. Biol. 2, p. 95-223.

MAJOVSKÝ, J., MURÍN, A. a kol., 1987: Karyotaxonomický přehľad flóry Slovenska. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 440 pp.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 56-58, 1991

Krátká floristická poznámka k vegetaci dna vypuštěné
Oravské přehrady

Kurze floristische Bemerkung zur Vegetation des
abgelassenen Talsperugrundes von Orava

Libor U l r y c h

Botanická zahrada VŠP Nitra, Lomonosovova 2, 949 67
Nitra

Ve dnech 24.7.-26.7.1990 jsem měl možnost se seznámit s porostem dna vypuštěné Oravské přehrady. Již při prvním seznámení se s terénem byly nápadné dvě rozdílné zóny související zřejmě s postupným vypouštěním přehrady.

Zóna při břehu mělkého dna byla již z dálky patrná bílou barvou (*Matricaria maritima* subsp. *inodora*) a celkovým dojmem dozrávajících usychajících rostlin. Zóna hlubšího dna byla již z dálky patrná svěží zelenožlutou barvou (*Rorippa palustris*). Při podrobnější pochůzce dna jsem vylíčil ještě menší plochy, které byli na rozdíl od ostatních ploch podmačené a které se odlišovaly pokryvností a druhovým složením vyvíjejícího se porostu.

V první zóně - zóně mělkého dna, dříve obnaženého, z dálky s patrnou dominancí *Matricaria maritima* subsp. *inodora* jsem zaznamenal následující druhy. K dominujícím patřily: *Alopecurus aequalis*, *Plantago major* agg., *Amoria repens*, z dalších druhů se zde vyskytovaly *Betula pubescens*, *Calamagrostis canescens*, *Chenopodium glaucum*, *Chamerion angustifolium*, *Ch. dodonaei*, *Epilobium collinum*, *E. hirsutum*, *E. parviflorum*, *E. obscurum*, *Equisetum arvense*, *Galeopsis bifida*, *G. tetrahit*, *Galium palustre*

subsp. *palustre*, *Hippochaete variegata*, *Juncus effusus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lythrum salicaria*, *Melandrium album*, *Phleum pratense*, *Potentilla norvegica*, *Rhinanthus minor*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*, *Stellaria media*, *Symphytum officinale*, *Trifolium pratense*, *Tussilago farfara*. Vzácněji na pískových naplaveninách u Slanického ostrova a na břehu Černé Oravy jsem zjistil některé další druhy jako *Cyanus segetum*, *Cerastium holosteoides*, *Iberis umbellata*, *Impatiens noli-tangere*, *Lycopus europaeus*, *L. exaltatus*, *Lysimachia vulgaris*, *Medicago minima*, *Melilotus officinalis*, *Papaver somniferum*, *Potentilla anserina*, *Prunella vulgaris*, *Rhinanthus pulcher* subsp. *erectus*, *R. serotinus* subsp. *grandiflorus*, *Scorzoneroideis autumnalis*.

Směrem do hlubších částí Oravské přehrady stále více dominovala *Rorippa palustris* s některými dalšími druhy jako *Polygonum lapathifolium* agg., *Bidens tripartita*, *Alopecurus aequalis*, *Glyceria nemoralis*, *Matricaria maritima* subsp. *inodora*, *Epilobium montanum*, *E. roseum*; v této zóně jsem dále nalézal druhy jako *Carex hirta*, *Chamomilla discoidea*, *Chaiturus marrubiastrum*, *Filaginella uliginosa*, *Juncus bufonius*, *J. tenuis*, *Myosoton aquaticum*, *Odontites verna*, *Poa palustris*, *P. remota*, *Polygonum aviculare*, *Ranunculus repens*, *R. sceleratus*, *R. flammula*, *Rhinanthus pulcher* subsp. *erectus*, *Chrysaspis dubia*.

Plochy, které byly mozaikovitě roztroušené po celé ploše přehrady hlubších partií dna, kde podle konzistence nánosů stála voda nejdéle, začaly osidlovat tyto druhy: *Alisma plantago-aquatica*, *Callitriche palustris*, *Eleocharis acicularis*, *Filaginella uliginosa*, *Juncus bufonius*, *J. articulatus*, *Limosella aquatica*, *Myosotis palustris*, *Peplis portula*, *Tillaea aquatica*, *Veronica anagallis-aquatica*, *V. beccabunga*.

Z pohledu druhového složení byly tyto plochy nejzajímavější a zaslouhovaly by dalšího sledování. Především zajímavý je výskyt *Tillaea aquatica*. Závěrem

musím konstatovať, že vzhľadom k rozľehlosti územia a časovej omezenosti nemôže byť táto floristická poznámka v žiadnom prípade vyčerpávajúca.

Sbëry rastlín ze dna Oravskej pëhrady jsou uloženy v herbáři NI (Katedra botaniky, Vysoká škola poľnohospodárska Nitra). Latinské názvy rastlín uvádzim podle DOSTÁLA (1989), pro úsporu textu bez autorských zkratek.

Zároveň je mi milou povinností poďekovať za pomoc při určování rastlín RNDr. Zdeňce SVOBODOVÉ, CSc.

Literatúra:

DOSTÁL, J., 1989: Nová kvëtena ĀSSR. Academia, Praha, 1548 pp.

Bull. Slov. bot. spol.,
Bratislava, 13: 58-70, 1991

Príspevok k pobrežnej flóre v Hornádskej kotline
Beitrag zur Uferflora des Hornádska kotlina Beckens

Mária Z a l i b e r o v á

Botanický ústav SAV, Sienkiewiczova 1, 842 23
Bratislava

Predkladané floristické údaje sú z najčerstvejších naplavenín litorálnych zón (ojedinele z alúvia) rieky Hornád a jej prítokov tečúcich v Hornádskej kotline, ktoré sme získali pri fytoocenologickom terénnom výskume v rokoch 1975-1979.

Hornádska kotlina patrí medzi kotliny stredne vysokého stupňa. Je zložitým morfológickým útvarom na centrálnokarpatskom flyši. Má obdĺžnikový tvar v smere Z-V. V západnej časti sa tiahne k obci Vikartovce, na východe zasahuje až do okolia Kluknavy. Obkolesujú ju Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Slovenský raj, Čierna

hora, Branisko a Levočské vrchy. Na západe sa stretáva s Popradskou kotlinou v rozvodnom chrbte pri Čenčiciach (KARNIŠ, KVITKOVIČ, 1970).

Klimaticky patrí Hornádska kotlina do mierne teplej oblasti s priemernými ročnými teplotami $6,7^{\circ}\text{C}$ a s celkovými zrážkami 622 mm.

Zo študovaných stanovišť sme za uvedené roky zaznamenali 212 taxónov vyšších rastlín z toho 12 vzácných a ohrozených. Podľa MAGLOCKÉHO (1983) z kriticky ohrozených taxónov C I sme zaznamenali *Pedicularis sceptrum-carolinum*, z C II veľmi ohrozené taxóny *Menyanthes trifoliata*, z C III ohrozené taxóny *Catabrosa aquatica*, *Drosera rotundifolia*, *Parnasia palustris*, *Pedicularis palustris* a z kategórie C IV vzácnejšie taxóny vyžadujúce pozornosť *Adoxa moschatelina*, *Bidens cernua*, *Geranium palustre*, *Ranunculus auricomus*, *Thalictrum lucidum* a *Valeriana officinalis*.

V príspevku uvádzame očíslovaný zoznam lokalít a abecedný zoznam druhov s uvedením čísla lokality. V zozname druhov sme použili skratku r. pre rieku a p. pre potok. Latinské názvy rastlín uvádzame podľa DOSTÁLA (1982).

Za technickú pomoc pri zostavení zoznamu ďakujem Ing. B. Porubskej, I. Nemčovskému a B. Wolfovej.

Zoznam lokalít

1. Betlanovce, v obci, ľavý breh r. Hornád, tesne pri cestnom moste. August 1975.
2. Betlanovce, JZ od obce, pravý breh r. Hornád, pri sútoku s nepomenovaným p. August 1975.
3. Betlanovce, JZ od obce, pravý breh r. Hornád, pri moste. August 1975.
4. Domanovce, V od obce, pravý breh p. Lodina. Júl 1977.

5. Harichovce, SSV od obce, pravý breh Levočského p. Júl 1977.
6. Harichovce, SSV od obce, pravý i ľavý breh Levočského p. Júl 1977.
7. Harichovce, SSV od obce, ľavý breh Levočského p. Júl 1976.
8. Harichovce, vyvýšená brázda na lúke pod cestou pri kóte 532. Júl 1976.
9. Hrabušice, v obci, p. Brusník. Júl 1976.
10. Hrabušice, v obci, p. Brusník, kóta 532. Júl 1976.
11. Hranovnica, v obci, ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
12. Hranovnica, V od obce, ľavý breh r. Hornád, asi 200 m od záhradníctva. Júl 1976.
13. Hranovnica, v obci, pravý i ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
14. Iliašovce, v obci, ľavý breh Iliašovského p. Júl 1977.
15. Iliašovce, v obci, pravý i ľavý breh Iliašovského p. Júl 1977.
16. Jamník, Z od obce, ľavý i pravý breh p. Jamníček. Júl 1977.
17. Kravany, V od obce, ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
18. Kravany, v obci, ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
19. Letanovce, V od obce, pravý breh p. Štvrtok. Júl 1976.
20. Levoča, v obci, pravý breh p. Bičír. Júl 1977.
21. Levoča, J od obce, ľavý breh Levočského p. Júl 1976, 1977.
22. Levoča, JZ od obce, pravý breh p. Bičír. Júl 1977, máj 1978.
23. Levoča, JZ od obce, pravý i ľavý breh p. Bičír. Júl 1977.
24. Levoča, JJZ od obce, pravý breh p. Bičír. Júl 1977.
25. Levoča, JJZ od obce, ľavý breh p. Bičír. Júl 1977.
26. Levoča, JJZ od obce, pravý i ľavý breh p. Bičír. Júl 1977.
27. Levoča, JZ od obce, ľavý breh p. Bičír. Júl 1977.

28. Lieskovany, v obci, pravý i ľavý breh Levočského p. Júl 1977.
29. Markušovce, v obci, ľavý breh r. Hornád, pri moste. August 1975, júl 1977.
30. Markušovce, V od obce, pravý i ľavý breh r. Hornád. Júl 1977.
31. Odorín, JZ od obce, pravý i ľavý breh p. Odorica Júl 1977.
32. Smižany, JV od obce, ľavý breh r. Hornád. Júl 1976, máj 1978.
33. Spišská Nová Ves, JV od obce, pravý breh p. Brusník. Júl 1977.
34. Spišská Nová Ves, JV od obce, r. Hornád tesne po opustení mesta pred sútokom s p. Brusník. Júl 1977.
35. Spišská Nová Ves, JV od obce, pravý breh p. Dubnica. Júl 1976.
36. Spišská Nová Ves, JJZ od obce, pravý breh p. Dubnica. Júl 1976, 1977.
37. Spišská Nová Ves, Z od obce, pravý breh p. Hlinica. Júl 1976, 1977, máj 1978.
38. Spišská Nová Ves, v obci, pravý breh p. Dubnica. Júl 1976.
39. Spišské Bystré-Hranovnica, ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
40. Spišské Bystré, V od obce, pravý breh r. Hornád. Júl 1976.
41. Spišské Bystré, S od obce, pravý breh r. Hornád, 300 m od JRD. Júl 1976.
42. Spišské Bystré, v obci, pravý breh r. Hornád. Júl 1976.
43. Spišský Hrušov, Z od obce, pravý breh p. Lodina. Júl 1977.
44. Spišský Štiavnik, v obci, pravý breh r. Hornád, J od kaštiela. August 1975.
45. Spišský Štiavnik, Z od obce, pravý breh r. Hornád.

Júl 1976.

46. Spišský Štiavnik, Z od obce, pravý i ľavý breh r. Hornád. Júl 1976.
47. Spišský Štvrtok, v obci, pravý breh p. Štvrtok. Júl 1977.
48. Spišský Štvrtok, Z od obce, pravý breh p. Sihof. Júl 1976.
49. Spišský Štvrtok, v obci, p. Štvrtok pri cigánskej kolónii. Júl 1977.
50. Trstáň, v obci, pravý breh p. Peklisko. Júl 1977.
51. Trstáň, JV od obce, pravý breh p. Peklisko. Júl 1977.
52. Trstáň, JV od obce, pravý breh p. Peklisko, kóta 451. Júl 1977.
53. Vikartovce, v obci, ľavý breh r. Hornád, pri cestnom moste. August 1975.
54. Vikartovce, V od obce, pravý breh nepomenovaného prítoku r. Hornád. Júl 1976.
55. Vikartovce, V od obce, pravý breh r. Hornád, mokré rašelinné lúky. August 1975.
56. Vikartovce, V od obce, pravý i ľavý breh r. Hornád, mokré rašelinné lúky. August 1975.
57. Vítkovce, v obci, pobrežie r. Hornád. Júl 1977.
58. Vítkovce, v obci, pravý breh r. Hornád. Júl 1977.
59. Vítkovce, v obci, ľavý breh p. Lodina. Júl 1977.
60. Vítkovce, J od obce, pravý breh r. Hornád. Júl 1977.
61. Vítkovce, V od obce, pravý breh r. Hornád, alúvium, rašelinné lúky. August 1975.
62. Vítkovce, ľavý breh Iliašovského p. Júl 1977.
63. Vítkovce, pravý i ľavý breh p. Lodina. Júl 1977.
64. Vítkovce, SZ od obce, ľavý breh p. Lodina. Júl 1977.
65. Vítkovce, v obci, ľavý breh r. Hornád. Júl 1977.

Zoznam druhov

Acetosa pratensis Miller - 40, 54.

- Acetosella vulgaris* (Koch) Fourr. emend. A. Love - 54, 58
Achillea millefolium L. subsp. *millefolium* - 54, 58.
Adoxa moschatellina L. - 24.
Aegopodium podagraria - 5, 12, 17, 19, 21, 23, 28, 32, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 47, 48.
Agrostis gigantea Roth - 2, 3, 4, 10, 11, 17, 20, 28, 32, 40, 47, 48, 51.
Agrostis stolonifera L. - 3, 9, 14, 29, 36, 37, 54, 62.
Ajuga reptans L. - 22.
Alisma plantago-aquatica L. - 3, 60.
Alliaria petiolata (Bieb.) Cavara et Grande - 32.
Alnus incana (L.) Moench. - 4, 6, 23, 36, 37.
Alopecurus aequalis Sobolewski - 3.
Alopecurus pratensis L. - 11, 21, 33.
Amoria hybrida (L.) Presl - 54.
Amoria repens (L.) Presl - 2.
Anemonoides nemorosa (L.) Holub - 22.
Anemonoides ranunculoides (L.) Holub - 22.
Angelica sylvestris L. - 17, 36, 41, 53.
Anthemis arvensis L. - 29.
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm. - 4, 9, 17, 19, 21, 23, 32, 37, 40, 41, 43, 44, 47, 51.
Arctium lappa L. - 17, 44.
Arctium tomentosum Miller - 4, 26, 43.
Armoracia rusticana Gaertn., Meyer et Scherb. - 34.
Arrhenatherum elatius (L.) Beauv. ex J. et C. Presl - 9, 22, 32, 37, 54.
Artemisia vulgaris L. - 11, 43, 59.
Asarum europaeum L. - 5, 22.
Atriplex patula L. - 32, 57, 58.
Barbarea vulgaris R. Brown - 32, 58.
Bidens cernua L. - 29.
Bidens tripartita L. - 3, 6, 14, 29, 34, 58, 59.
Brachypodium sylvaticum (Huds.) Beauv. - 44.
Caltha palustris L. - 17, 19, 22, 41, 44, 48, 55.

- Calystegia sepium* (L.) R. Brown - 17.
Campanula rapunculoides L. - 54.
Campanula trachelium L. - 22, 32, 44.
Capsella bursa-pastoris (L.) Medic. - 54, 58.
Cardamine amara L. - 41.
Carex elata All. - 9, 12, 39.
Carex hirta L. - 2, 12.
Carum carvi L. - 28, 43, 54.
Catabrosa aquatica (L.) Beauv. - 6.
Chaerophyllum aromaticum L. - 4, 5, 19, 21, 22, 25, 28, 32, 36, 37, 43, 44, 47, 48.
Chaerophyllum bulbosum L. - 28.
Chaerophyllum hirsutum L. - 36, 53, 55.
Chelidonium majus L. - 17, 21.
Chenopodium album L. - 54, 58.
Chenopodium ficifolium Smith - 60.
Chenopodium glaucum L. - 63.
Chenopodium polyspermum L. - 58.
Chenopodium rubrum L. - 58.
Chrysosplenium alternifolium L. - 22.
Circaea alpina L. - 36, 53.
Circaea lutetiana L. - 22.
Cirsium arvense (L.) Scop. - 2, 4, 11, 33, 36, 54.
Cirsium canum (L.) All. - 9, 17, 21, 25, 28.
Cirsium heterophyllum (L.) Hill. - 9, 48.
Cirsium oleraceum (L.) Scop. - 5, 11, 17, 21, 22, 32, 37.
Cirsium palustre (L.) Scop - 17.
Colchicum autumnale L. - 22.
Convalaria majalis L. - 55.
Cornus mas L. - 25.
Crepis paludosa (L.) Moench. - 53, 55.
Cucubalus baccifer L. - 9, 32. ✓
Cuscuta europaea L. - 41.
Dactylis glomerata L. - 9, 11, 12, 21, 22, 32, 37, 40, 47.

- Deschampsia caespitosa* (L.) Beauv. - 2, 12, 24, 32, 37, 53.
- Drosera rotundifolia* L. - 35.
- Elymus caninus* (L.) L. - 2, 12, 21, 23, 32, 36, 37, 43.
- Elytrigia repens* (L.) Desv. - 4, 11, 12, 17, 19, 21, 32, 47, 54.
- Epilobium hirsutum* L. - 3, 9, 12, 34, 37, 47, 58, 59.
- Epilobium roseum* Schreb. - 3, 29, 59.
- Equisetum arvense* L. - 54.
- Equisetum palustre* L. - 4, 9, 11, 17, 19, 21, 25, 32, 33, 37, 43, 44, 47, 48, 50.
- Euonymus verrucosus* Scop. - 6, 26, 37, 44, 47, 51, 55.
- Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve - 43, 58.
- Festuca arundinacea* Schreb. - 54.
- Festuca gigantea* (L.) Vill. - 44.
- Festuca rubra* L. - 54.
- Ficaria verna* Huds. - 41.
- Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. - 11, 12, 17, 32, 36, 37, 41, 44, 51, 53, 55.
- Fragaria vesca* L. - 51.
- Fraxinus excelsior* L. - 44.
- Gagea lutea* (L.) Ker-Gawler - 22.
- Galeobdolon luteum* Huds. emend. Holub - 22.
- Galeopsis pubescens* Besser - 17, 54.
- Galinsoga parviflora* Cav. - 29.
- Galium aparine* L. - 4, 5, 9, 11, 12, 17, 19, 21, 26, 28, 32, 36, 37, 40, 41, 43, 47, 48, 58.
- Galium mollugo* L. - 1, 12, 17, 21, 32, 41, 44, 53, 54.
- Galium palustre* L. - 40, 53, 55.
- Galium verum* L. - 40.
- Geranium palustre* L. - 11, 12, 32, 37, 41, 44, 51, 53.
- Geranium phaeum* L. - 21, 23, 32, 41.
- Geranium pratense* L. - 2, 9, 11, 17, 23, 32, 33, 36, 37, 40, 47, 51.
- Gerum rivale* L. - 37, 44, 51.

- Geum urbanum* L. - 9, 19, 23, 41, 44, 48, 53.
Glechoma hederacea L. - 5, 9, 21, 23, 32, 36, 41, 43, 44, 47, 48, 54.
Glyceria fluitans (L.) R. Brown - 7, 14, 25, 45, 49.
Glyceria maxima (Hartm.) Holub. - 3.
Glyceria notata Chevall. - 5.
Grossularia uva-crispa (L.) Miller - 23.
Heracleum sphondylium L. - 11, 17, 19, 21, 23, 28, 32, 36, 37, 40, 41, 43, 48, 51, 53.
Humulus lupulus L. - 21, 23, 32, 36, 37, 43, 44.
Hypericum perforatum L. - 54.
Impatiens noli-tangere L. - 2, 12, 37, 44.
Impatiens parviflora DC. - 4, 17, 21.
Juncus articulatus L. - 3.
Juncus bufonius L. - 7.
Lamium album L. - 32.
Lamium maculatum L. - 5, 21, 25, 28, 32, 41.
Lapsana communis L. - 9, 58.
Lathyrus pratensis L. - 9, 11, 12, 17, 19, 32, 33, 36, 41, 51.
Leucanthemum vulgare Lam. - 54.
Linaria vulgaris Miller - 14, 54.
Lonicera xylosteum L. - 51.
Lotus corniculatus L. - 54.
Lycopus europaeus L. - 17, 36, 37, 59.
Lysimachia nummularia L. - 4, 19, 23, 36, 41, 44, 47, 51.
Lysimachia vulgaris L. - 11, 17, 32, 41, 56.
Lythrum salicaria L. - 2, 17.
Matricaria perforata Mérat - 3, 17, 29, 34, 54, 59, 60.
Medicago lupulina L. - 58.
Melandrium dioicum (L.) Coss. et Germ. - 24.
Melandrium pratense (Rafn) Roehling - 25, 54. ✓
Mentha aquatica L. - 2, 4.
Mentha longifolia (L.) Huds. - 2, 11, 17, 19, 21, 22, 28, 32, 33, 47.

- Menyanthes trifoliata* L. - 55.
Mercurialis perennis L. - 22.
Myosotis scorpioides L. - 3, 4, 9, 17, 19, 27, 33, 47, 55, 58.
Myosotis sylvatica Ehrh. ex G. F. Hoffmann - 25.
Myosoton aquaticum (L.) Moench - 9, 12, 29, 36, 43, 44, 54, 59.
Oxalis acetosella L. - 22.
Padus avium Miller - 6, 21, 25, 32, 37, 44.
Parnassia palustris L. - 55.
Pastinaca sativa L. - 4, 36.
Pedicularis palustris L. - 55.
Pedicularis sceptrum-carolinum L. - 55.
Persicaria amphibia (L.) S. F. Gray - 54.
Persicaria hydropiper (L.) Spach - 2, 3, 5, 14, 17, 29, 58, 64.
Persicaria lapathifolia (L.) S. F. Gray - 29.
Persicaria maculata (Rafin.) Á. et D. Löve - 3, 58, 64.
Petasites hybridus (L.) Gaertn., Meyer et Scherb. - 17, 21, 22, 32, 34, 36, 40, 44, 46.
Phalaroides arundinacea (L.) Rauschert - 2, 4, 9, 13, 19, 21, 32, 33, 34, 46, 47, 60.
Phleum pratense L. - 2, 12.
Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steudel. - 9, 19.
Pilosella caespitosa (Dumort.) P. D. Sell et West - 54.
Plantago lanceolata L. - 54, 58.
Plantago major L. - 14, 29, 37, 59.
Poa annua L. - 3, 29, 58, 59.
Poa nemoralis L. - 5, 10, 17, 19, 22, 32, 36, 51, 53, 55.
Poa palustris L. - 12, 33, 34, 39, 53.
Poa pratensis L. - 42.
Poa trivialis L. - 17, 21, 25, 54.
Polygonum aviculare L. - 29, 58, 59.
Polygonum brittingeri Opiz - 34.
Potentilla anserina L. - 2, 3, 11, 14, 29, 59, 65.

- Potentilla reptans* L. - 47.
Potentilla supina L. - 29.
Primula elatior (L.) Hill - 10, 22, 44, 51, 53.
Prunus spinosa L. - 53.
Pulmonaria officinalis L. - 22.
Ranunculus acris L. - 22, 32, 40, 47.
Ranunculus auricomus L. emend. W. Koch - 22, 32, 38, 39, 52.
Ranunculus flammula L. - 7, 29.
Ranunculus polyanthemos L. - 22.
Ranunculus repens L. - 3, 5, 14, 28, 29, 33, 47, 54, 58, 59.
Rorippa austriaca (Crantz) Besser - 54.
Rorippa palustris (L.) Besser - 33, 58.
Rorippa sylvestris (L.) Besser - 14, 15, 29, 34.
Rosa canina L. - 47.
Rosa pendulina L. - 8.
Rubus caesius L. - 19, 26, 32, 37, 44, 47.
Rubus fruticosus agg. - 10, 17.
Rubus idaeus L. - 53.
Rumex conglomeratus Murr. - 17, 19, 28, 29, 32, 41, 44, 58, 59.
Rumex crispus L. - 15, 58.
Salix caprea L. - 54.
Salix cinerea L. - 41, 51, 53, 55.
Salix fragilis L. - 3, 4, 5, 10, 11, 16, 17, 19, 21, 22, 28, 30, 31, 34, 36, 37, 41, 43, 44, 47, 48, 58, 59.
Salix pentandra L. - 55.
Salix purpurea L. - 2, 6, 10, 18, 19, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 37, 43, 44, 47, 48, 53.
Salix triandra L. - 4, 18, 28, 55.
Salix viminalis L. - 4, 6, 43.
Sambucus nigra L. - 22, 44.
Scirpus sylvaticus L. - 2, 12, 17, 45, 47, 53, 55.
Scorsoneroides autumnalis (L.) Moench - 54.

- Sisymbrium strictissimum* L. - 25.
Solanum dulcamara L. - 12, 17, 44, 58.
Stachys sylvatica L. - 22, 32.
Stellaria graminea L. - 54.
Stellaria holostea L. - 22, 26, 32.
Stellaria nemorum L. - 17, 21, 25, 29.
Swida sanguinea (L.) Opiz - 55.
Symphytum officinale L. - 10, 12, 19, 21, 32, 33, 36, 37, 44, 47.
Symphytum tuberosum L. - 3, 4, 17, 22, 32, 39, 49.
Taraxacum officinale Web. in Wiggers - 4, 11, 22, 32, 47, 52, 54, 58.
Thalictrum aquilegifolium L. - 22.
Thalictrum lucidum L. - 32.
Turritis glabra L. - 54.
Tussilago farfara L. - 5.
Typha latifolia L. - 7.
Urtica dioica L. - 4, 5, 10, 17, 19, 21, 23, 25, 28, 32, 34, 37, 38, 41, 43, 44, 47, 48, 52, 53, 54.
Urtica urens L. - 25, 52, 58, 59.
Valeriana officinalis L. - 12, 32, 41.
Valeriana tripteris L. - 55.
Veronica anagallis-aquatica L. - 3, 6, 14, 17, 29, 49, 58, 59.
Veronica beccabunga L. - 3, 5, 14, 27, 29, 63.
Veronica chamaedrys L. - 40, 52, 54.
Viburnum opulus L. - 21, 37, 48, 53.
Vicia cracca L. - 2, 10, 17, 39, 41, 54.
Vicia sepium L. - 11, 39.
Viola arvensis Murray - 54.

Literatúra

- DOSTÁL, J., 1982: Seznam cévnatých rostlin květeny československé. Pražská bot. zahrada Praha-Trója, 408 pp.
 KARNIŠ, J., KVITKOVIČ, J., 1970: Přehľad geomorfologických pomerov Východného Slovenska. Geologické práce,

Bratislava, 1, p. 5-220.

MAGLOCKÝ, Š., 1983: Zoznam vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín flóry Slovenska. Biológia, Bratislava, 38, p. 825-852.

RECENZIE A NOVÉ KNIHY

POTŮČEK, O., Klúč na určovanie vstavačovitých Československa. Rosalia, mimoriad. vydanie, Nitra, 1990, náklad 2000 ks, 154 strán.

Táto publikácia nie je iba určovacím kľúčom, ako by sa mohlo zdať podľa názvu, jej obsah je bohatší. Po úvode a stručnom návode ako používať kľúč je zaradený sedemjazyčný morfológický slovník s vysvetlením termínov pre označenie rastlinných orgánov a ich častí. Práve u vstavačovitých je morfológická terminológia dosť komplikovaná a zaradenie tejto kapitoly je užitočné. V ďalšej časti je podaný prehľad systematického členenia čeľade *Orchidaceae*, pozornosť je venovaná aj otázkam mykorízy, rozmnožovania, ontogenézy a fyto geografie - reakciám na zmeny klímy a migráciám zástupcov čeľade na naše územie v priebehu štvrtohôr spolu so stručnou charakteristikou jednotlivých období kvartéru. Osobitná kapitola je venovaná problematike ohrozenia a ochrany vstavačovitých ako aj ich rozmnožovaniu a pestovaniu v umelých podmienkach. Ťažiskom práce je samotný určovací kľúč a charakteristika taxónov. Kľúč je prehľadný, založený na znakoch nadzemných orgánov, spracovaný po úroveň poddruhov. Je aktualizovaný k začiatku roku 1990 - doplnené sú druhy, zistené pre Československo v poslednom období (*Orchis spitzelii*, *Himantoglossum caprinum*), resp. novo opísané druhy (*Dactylorhiza bohemica*). Pri charakteristike taxónov je uvedená synonymika, opis taxónu, celkové rozšírenie v Československu, soziedologický index, zaradenie v zoznamoch ohrozených rastlín, kategória ohrozenia podľa klasifikácie IUCN, údaje o druhovej ochrane a variabilite. Text je vhodne doplnený kresbami autora. V závere práce sú osobitné state venované križencom a teratológii.

Práca prináša pre čitateľa množstvo údajov o rastlinách, ktoré patria k vzhľadovo najkrajším v našej prírode, ale mnohé z nich aj k najvzácnejším a najohrozenejším. Je vítanou aktualizáciou a doplnením prác POTŮČKA (1969) a PROCHÁZKU (1980, 1983). Priamym podnetom pre vydanie tejto práce bola potreba kvalitnej určovacej pomôcky pre spravodajcov mapovania rozšírenia vstavačovitých na Slovensku, ktoré organizuje Orchidea klub - ZO SZOPK Orchidea v Nitre. Tento zámer publikácia

nielenže splňa bezo zvyšku, ale ho aj ďaleko prekračuje. Publikáciu je možné získať na adrese: Ing. Libor Ulrych, Botanická záhrada VŠP, Lomonosovova 2, 949 67 Nitra.

L. Halada

TLUSTÁK, V., JONGPIEROVÁ-HLOBILOVÁ, I.: Orchideje Bílých Karpat. Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci, Odbor přírodních věd, Olomouc 1990, náklad 1000ks, 127 str., 48 Kčs.

Kniha formátu A4 s príťažlivým farebným prebalom a 13 farebnými obrazmi prináša ucelený prehľad doposiaľ známych informácií o druhoch čelade vstavačovitých z oboch CHKO: Bílé Karpaty; Biele Karpaty. V úvodných kapitolách sú stručne charakterizované prírodné podmienky, vegetačné a fyto geografické pomery a je zhrnutý doterajší floristický výskum vstavačovitých. Kapitola o ochrane prírody v oboch CHKO je doplnená prehľadom maloplošných chránených území a návrhmi na chránené prírodné výtvory. Jadro práce je v abecedne zoradených charakteristikách 43 druhov vstavačovitých. Morfológické popisy druhov sú doplnené vyzbrazeniami, popisom stanoviští a cenologických vzťahov, odporúčaním managementu a zoznamom známych lokalít. Zvlášť cenné sú veľmi inštruktívne zostavené kartogramy jednotlivých druhov. V závere sú tabuľkovým spôsobom zhrnuté údaje o počtoch lokalít, údajov, o stupni ohrozenia a o cenologických väzbách druhov na rôzne typy vegetácie.

Vydarená publikácia, z ktorej sa poteší i poučí ne jeden botanik a priaznivec orchideí zvlášť.

I. Jarolímek

JURKO, A., 1990: Ekologické a socioekologické hodnotenie vegetácie. Príroda, Bratislava 1990, náklad 1400 ks, 200 str., 22 Kčs.

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Činnosť Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV v r. 1990

Slovenská botanická spoločnosť mala ku koncu roku 1990 organizovaných 570 členov, z toho 12 čestných a 27

zaslúžilých. V priebehu roka vstúpilo do SBS 22 nových členov, 2 výstúpili, 4 zomreli. Nositeľom Holubyho pamätnej medaile je 24 členov. Valné zhromaždenie v r. 1990 odsúhlasilo návrhy zmien Stanov SBS pri SAV a zvolilo nový hlavný výbor na roky 1990-1993.

V priebehu roka sa uskutočnilo 105 akcií s účasťou 1350 členov. SBS s centrom v Bratislave sa člení na 3 pobočky: v Nitre, Zvolene a v Košiciach a podľa odborného zamerania na 5 sekcií (sekcia systematickej botaniky a geobotaniky, sekcia fyziológie rastlín, sekcia pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, algologická a dendrologická sekcia), 3 odborné oracovné komisie (komisia pre prácu s mládežou, komisia pre ochranu prírody a pedagogická komisia) a 4 pracovné skupiny (skupina rastlinnej cytológie, skupina rastlinných explantátov, skupina populačnej biológie a novovzniknutá skupina bryologicko-lichenologická).

V priebehu roka sa už tradične zorganizovali jarné a jesenné prednáškové cykly sekcií v Bratislave, Tesárskych Mlyňanoch a pobočiek v Nitre, Zvolene a Košiciach. Odznelo na nich celkove 95 odborných samostatných prednášok s účasťou cca 900 poslucháčov a 4 semináre s 15 prednáškami a 150 účastníkmi. V rámci sekcií a pobočiek sa zorganizovali 4 odborné exkurzie, ktorých sa zúčastnilo 300 členov.

Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky SBS bola spoluorganizátorom Seminára a spomienkovej slávnosti pri príležitosti úmrtia významného slovenského botanika doc. RNDr. Jána Futáka, CSc. Podujatie sa uskutočnilo 3. júla 1990 v Turovej pri Zvolene. Pamätná doska bola umiestnená v prírode, a to v oblasti Kňazieho stola, kde doc. Futák pôsobil a študoval. Odhalenie pamätnej tabule sa konalo 12. októbra 1990 na vrchole Kňazieho stola.

Pri príležitosti 70. narodenín dvoch veľkých osobností slovenskej botaniky doc. RNDr. Jozefa Májovského

a RNDr. Dezidera Magica členovia sekcie zorganizovali (v spolupráci s BÚ SAV a Ústredím CHKO Horná Orava) exkurziu do ŠPR Klínske rašelinisko a na Oravskú priehradu (v tomto období bola priehrada vypustená). Exkurzie na oboch lokalitách významne prispeli k obohateniu poznatkov o výskyte niektorých zriedkavých druhov rastlín na Slovensku. Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky začala tiež s prípravnými prácami na zorganizovaní floristického kurzu, ktorý sa bude konať v júli tohto roku v Starej Ľubovni

Pracovná skupina rastlinnej cytológie pripravila celoštátny seminár "Dni rastlinnej cytológie", ktorý sa konal 28.-29. augusta 1990 na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Mimoriadne významné boli tiež prednášky odborníkov zo zahraničia, menovite prof. A. Novackého z Univerzity of Missouri Columbia, USA, ktorý v rámci 2 mesačného pobytu na Katedre rastlinnej fyziológie a biotechnológie PrF UK v Bratislave mal prednášky venované elektrofyziológii a patologickej rastlinnej fyziológii. Odznali tiež populárno-vedecké prednášky členov, ktorí boli na krátkodobých alebo dlhodobých pobytoch na zahraničných pracoviskách.

Členovia sekcie rastlinnej fyziológie sa podieľali na projektoch "Ďalšieho rozvoja čs. vzdelávacej sústavy" (inovácia učebných plánov, tvorba učebníc) a zorganizovali pre poslucháčov Prírodovedeckej fakulty praktické cvičenia z rastlinnej fyziológie a ekofyziológie. Osobitne významná bola prípravná práca na 4 monografiách, venovaných slovenskej odbornej terminológii: 1/ Cytológia, anatómia a embryológia, 2/ Rastlinná morfológia, 3/ Pletivové kultúry, 4/ Rastlinná fyziológia.

Činnosť algologickej sekcie sa okrem jarného algologickeho seminára a jesenného celoústavného seminára "Flóra nižších rastlín", sústredila na prácu s organizovaním medzinárodného sympózia "Biology and

Taxonomy of Green Algae", ktoré sa uskutočnilo 25.-29.6.1990 v Smoleniciach. Sympózia sa zúčastnili zahraniční odborníci z 22 štátov. Počas 4 rokovacích dní odznelo 25 referátov a prezentovalo sa 30 posterov, venovaných problematike taxonómie a ekológie zelených rias a otázkam genetiky a biochémie zelených bičíkovcov z rodu *Chlamydomonas*. Členovia algologickej sekcie boli spoluorganizátormi 30. konferencie algologickej sekcie ČSBS v Kladeruboch (1.-4.10.1990), postgraduálnych kurzov v Bišti pri Košiciach a v Detve (8.-12.10.1990).

Členovia sekcie pre výskum synantropnej flóry a vegetácie v spolupráci so sekciovou synantropnej botaniky ČBS a Krajským vlastivedným múzeom v Olomouci sa podieľali na príprave odborného celoštátneho seminára "Flóra a vegetace sídel", ktorý sa uskutoční 17.-21.7.1991 v Olomouci. Zabezpečili odborné vedenie botanickej exkurzie na Oravskej priehrade. Okrem prednáškovej činnosti sa zaslúžili o vydanie ďalšieho čísla Bulletinu SBS.

Práca členov dendrologickej sekcie ako i práca členov pobočiek sa tohto roku sústredila na zorganizovanie prednáškových cyklov v rámci SBS.

Komisia pre prácu s mládežou usporiadala už 10. ročník odborných kurzov pre stredoškolskú mládež v Bratislave - floristický kurz a kurz fyziologickej ekológie, ktorých sa zúčastnilo 84 žiakov stredných škôl. Účastníci floristického kurzu mali k dispozícii odborné texty. Komisia sa ďalej podieľala na príprave úloh krajských kôl kat. A, B a celoštátneho kola kat. A, Biologickej olympiády ČSFR pre školský rok 1990/91 a jej členovia aktívne pracovali v Predsedníctve ÚK BiO ČSFR. Ďalej sa podieľala na príprave a spracovaní tém (námetov) písomných samostatných prác BiO. Predseda komisie pre prácu s mládežou bol členom organizačného výboru 1. medzinárodnej biologickej olympiády v Olomouci.

Členovia pedagogickej komisie spolupracovali na

modernizácii obsahu vyučovania biologických odborov a podieľali sa na výchovno-vzdelávacom procese.

Členovia komisie pre ochranu prírody boli aktívni pri vypracúvaní stanovísk na únosnosť stavebných úprav a športových akcií chránených oblastí Slovenska.

Veľmi aktívna bola pracovná skupina populačnej biológie rastlín. Organizačný výbor usporiadal 1. celoštátny seminár populačnej biológie rastlín ČSFR. Členovia sa podieľali na príprave projektu "Populačná biológia vybraných druhov kveteny Česko-Slovenska", ich činnosť sa dotýka i popularizácie tejto disciplíny medzi botanikmi, ako aj v udržovaní a nadväzovaní nových kontaktov s medzinárodnými spoločnosťami.

V r. 1990 bola SBS z fondu ÚP SAV pridelená na výskumnú činnosť finančná čiastka 10 000.- Kčs, ktorá prispela k riešeniu štyroch čiastkových úloh ŠPZV. Pri riešení č. ú. VI-1-4/03 "Flóra Slovenska" sa pokračovalo v spracúvaní taxonomicko-chorologického štúdia rodov čeľade *Lamiaceae*, *Boraginaceae* a *Solanaceae*. V priebehu roka bol do tlače odovzdaný 1. zväzok V. zväzku "Flóra Slovenska". Pridelené finančné prostriedky sa použili na práce spojené s excerpovaním dokumentačného materiálu. Pri riešení č. ú. ŠPZV VI-1-2/02 "Produktivita lesných ekosystémov", časť sinice a riasy, sa pridelené finančné prostriedky použili na technické a administratívne práce. Cieľom č. ú. ŠPZV VI-1-4/02 "Biológia rastlinných druhov a vegetačná dynamika" je štúdium vzácných a ohrozených druhov z hľadiska fytozofondu. Pridelené finančné prostriedky sa použili na práce spojené s dokumentáciou o študovaných druhoch. Základný výskum vegetácie Slovenska sa riešil v rámci č. ú. ŠPZV VI-1-4/01 "Rastlinné spoločenstvá SR". Pridelené prostriedky slúžili na dopĺňanie kartotéky ohrozených druhov, ktoré boli vybrané pre "Červenú knihu ČSFR" a kartotéku rastlinných spoločenstiev. K výskumnej činnosti sme vypracovali podrobnú správu.

Spolupráca SBS s ČSBS sa uskutočňovala predovšetkým účasťou a podielom organizačných prác na akciách, ktoré obe organizácie poriadali.

Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky spolupracovala so Slov. spoločnosťou pre dejiny vied a techniky pri SAV, Ústredným výborom SZOPK, Krajským ústavom štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, ďalej s botanickými pracoviskami zo Slovenska, Moravy a Čiech pri spracúvaní diel s medzinárodným významom: Flóra Slovenska, Červená kniha ČSFR - vyššie rastliny, Červená kniha ČSFR - nižšie rastliny, s vysokými školami PrF UK v Bratislave, VŠP v Nitre, UPJŠ v Košiciach, VŠLD vo Zvolene a i.

Sekcia pre výskum synantropnej flóry a vegetácie už tradične úzko spolupracovala so Sekciou synantropnej botaniky ČBS, Krajským vlastivedným múzeom v Olomouci, s VŠP v Nitre, s Botanickou záhradou UPJŠ v Košiciach a CHKO Horná Orava.

Sekcia fyziológie rastlín úzko spolupracovala s fyziologickou sekciou ČSBS, sekciou cytológie, anatómie a embryológie rastlín ČSBS, ako aj sekciou biológie bunky Čs. biologickej spoločnosti.

Algologická sekcia spolupracovala s algologickou sekciou ČSBS a Čs. limnologickou spoločnosťou.

SBS prostredníctvom členov skupiny populačnej biológie rastlín nadviazala kontakty s International Society of Plant Population Biologists, ako aj s European Network of Population Ecology and Genetics v Montpellier.

Edičnú a popularizačnú činnosť členovia vykonávali tiež ako riešitelia č. ú. ŠPZV cieľových projektov a ústavných úloh. Publikovalo sa viacero vedeckých, odborných a odbornovo-popularizačných prác.

SBS pri SAV vydáva prostredníctvom malotirážneho strediska SAV členské periodikum Bulletin SBS. V r. 1990 vyšlo 1 číslo 12. ročníka.

Referáty V. zjazdu SBS pri SAV boli publikované v Bulletinu SBS pri SAV v r. 1990, v Biológii, Bratislava 1990 a Zborníku TANAP-u r. 1991.

Tento stručný prehľad činnosti vnútorných zložiek SBS poukazuje na význam spoločnosti nielen z hľadiska kultúrneho, ale aj pre rozvoj zákl. výskumu botanických disciplín, ktorý je nevyhnutným predpokladom na záchranu genofondu a životného prostredia.

K. Goliašová

Noví členovia

Rok 1990

Bohušová Katarína - Jánošíkova 435, 031 01 Liptovský Mikuláš

Cicák Alojz, Ing., CSc. - Prachatická 2255/41, 960 01 Zvolen

Čápková Iveta, Ing. - 919 65 Horná krupá 67

Červeňanský Marián, Ing. - Lesná 1, 949 01 Nitra

Duchoslav Štefan, RNDr. - Ľ. Svobodu 2, 927 00 Šaľa

Hladká Drahomíra, Ing. - Bernolákova 43, 974 01 Banská Bystrica

Hoffmann Ján, Ing., CSc. - Prekážka 726/21, 033 01 Liptovský Hrádok

Kabrheľová Daniela, Ing. - Lomonosovova 12, 949 01 Nitra

Knoll Milan, Ing. - Zupkova 12, 949 01 Nitra

Koval' Štefan - Švermova 19, 831 01 Bratislava

Kvarteková Stela, RNDr. - Žukovova 42, 851 01 Bratislava

Matisová Veronika, RNDr. - Žilinská 17, 034 01 Ružomberok

Nerád František, Ing. - Dolná 51, 900 51 Zohor

Piovarči Ján, Ing., CSc. - Školská 481, 034 95 Likavka

Pišút Ivan, RNDr., CSc. - Mišíkova 36, 811 06 Bratislava

Ryhalová Daniela, Ing. - Malinovská 191, 900 28 Ivanka pri Dunaji

Selnekovičová Mária, RNDr. - Mládežnícka 323/19-59, 017 01

Považská Bystrica

Siváčková Daniela, RNDr. - Bellova 5, 831 01 Bratislava
 Sklenár Juraj, Ing. - Narcisova 12, 821 01 Bratislava
 Zelená Viera, RNDr., CSc. - Hřbitovní 433, 662 61 Brno

Mimoriadni členovia

Holotová Eugénia - ČSLA 16, 927 00 Šaľa
 Hozová Anna - Dobšinského 26, 050 01 Revúca
 Vašková Zuzana - Leninove Sady, 018 50 Nová Dubnica

Členovia, ktorí zmenili adresu (Príp. meno) k 31.12.1990

Gabajová Ľubica, teraz Španihelová - 018 12 Brvnište 444
 Gallo Alexander, Ing. - Berlínska 29, 040 01 Košice
 Halada Ľuboš, RNDr. - Dumajská 7, 949 01 Nitra
 Hrabovec Ivan, RNDr., CSc. - HÚ SAV, Klemensova 19, 813 64 Bratislava
 Krištofiková Daniela, RNDr. - Žukovova 33, 851 01 Bratislava
 Lisická Eva, CSc. - SNM, Vajanského nábr. 2, 814 36 Bratislava
 Macurová Miroslava, RNDr., teraz Kordošová - Pri Rajčianke 48, 010 01 Žilina
 Magdolénová Sylvia, RNDr., Teraz Pížlová - Rekovská 19, 821 09 Bratislava
 Ondrejová Ingrid, RNDr. - Hagarova 1, 974 01 Banská Bystrica
 Pivoňková Lenka, Ing. - Pavlovska 22, 338 44 Dobřív
 Uhlířová Jana, RNDr. - SNM, Vajanského nábr. 2, 814 36 Bratislava
 Vlčko Jaroslav, Ing. - Nográdyho 716/35, 960 01 Zvolen
 Vlčková Mária, Ing. - Nográdyho 716/35, 960 01 Zvolen
 Votavová Eva, RNDr., teraz Kocianová - Pražská 35, 811 04 Bratislava

Členovia, ktorí zomreli, vystúpili alebo boli vylúčení pre neplatenie členského

r. 1990

Antoš Tibor, Ing. - zomrel

Bašňák, Miroslav, RNDr.

Ištoň Jozef, Ing.

Jasičová Mária, RNDr., CSc. - zomrela

Kolek Jozef, Ing., CSc. - zomrel

Steinitz Rudolf, Ing. - zomrel

Tkáč Juraj

Celoštátny seminár "Populačná biológia rastlín na Slovensku"

Populačná biológia rastlín, zahrňujúca demografiu, populačnú ekológiu a populačnú genetiku rastlín, sa ako samostatný vedný odbor sformoval na medzinárodnej úrovni až po 12. Medzinárodnom botanickom kongrese v r. 1975 v Leningrade. Vtedy začala intenzívna medzinárodná spolupráca a výmena informácií medzi populačnými biológmi v severnej Amerike, západnej a východnej Európe a v Japonsku v rámci novozaloženej spoločnosti "Societas Internationalis de Plantarum Demographia", ktorú neskôr premenovali na "International Society of Plant Population Biologists" (ISPPB). V roku 1977 vyšla takmer 900-stránková monografia britského populačného biológa J.L. HARPERa "Population Biology of Plants", ktorá sa stala "bibliou" populačných biológov na celom svete.

Koncom sedemdesiatych a v osemdesiatych rokoch sa prejavili snahy o sústredený výskum populácií rastlín aj na Slovensku, resp. v Česko-Slovensku. Od r. 1987 sa v rámci prednáškových cyklov Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV v Bratislave pravidelne objavujú prednášky, zamerané na základné otázky populačnej biológie rastlín. V roku 1989 vznikla odborná pracovná skupina

populačnej biológie rastlín SBS pri SAV, ktorej zameranie a ciele sme publikovali na inom mieste (pozri Bull. Slov. Bot. Spoloč., Bratislava, 11/1, 78-79, 1989). Prvou väčšou akciou OPS PBR bolo zorganizovanie prvého celoštátneho seminára populačnej biológie rastlín v Česko-Slovensku, a to dňa 3. októbra 1990 v Bratislave.

Seminára sa zúčastnilo viac ako 50 vedeckých a odborných pracovníkov z celej Českej a Slovenskej federatívnej republiky (ČSFR). Po úvodnej prednáške o histórii a súčasnom stave populačnej biológie rastlín v ČSFR (P. Eliáš), odzneli kratšie odborné referáty a diskusné príspevky, zaradené do štyroch blokov. Tieto bloky, menovite (1) populačná biológia druhov trávnatých porastov a mokradí, (2) populačná biológia ohrozených druhov, (3) populačná genetika rastlín a (4) populačná biológia burín a ruderalov, viedli významní odborníci z celej ČSFR (M. Rychnovská, V. Feráková, J. Dostál, M. Rajczyová). Najviac prednášok a diskusných príspevkov sa sústredilo do druhého bloku, kde sa referovalo o výskume populácií ohrozených druhov rastlín v Čechách a na Slovensku (A. Klaudivová, Ľ. Halada, T. Králik, V. Řehořek, V. Feráková). Z Ďalších blokov si pozornosť zaslужujú referáty o stanovištnej diferenciácii mokradných ostríc (L. Papáčková-Soukupová), o genetickej variabilite populácií borovice lesnej (M. Lanáková) a populačnej biológii burín (P. Eliáš). Oproti pripravenému programu (pre neúčast referujúcich) neodznali niektoré zaujímavé a hodnotné prednášky (J. Jakrlová, K. Prach, P. Pyšek). Napriek tomu seminár splnil stanovený cieľ. Účastníci seminára sa zjednocovali v nazeraní na populačnú biológiu rastlín a jej nenahraditeľného miesta pri ochrane fytozofondu ČSFR. Na záver rokovania prijali nasledujúce závery:

a/ konštatujú, že

1. v ČSFR doposiaľ existuje len nesústavný a vzájomne málo

koordinovaný výskum rastlinných populácií autochtónnych druhov našej kveteny, čím sa prehlbuje zaostávanie za okolitými krajinami, napr. aj Poľskom

2. existuje naliehavá potreba výskumu rastlinných populácií pre účinnú ochranu fytoгенofondu, ako aj pre rôzne oblasti nášho hospodárstva (poľnohospodárstvo - kontrola populačnej hustoty burín, lesníctvo-obnova lesných porastov a pod.)
  3. nie je dostatočne zabezpečená výchova odborníkov v oblasti populačnej biológie rastlín, osobitne populačných genetikov a doporučujú vysokým školám v ČSFR a ďalším inštitúciám, ktoré zabezpečujú výchovu takýchto špecialistov, rozšíriť výuku populačnej biológie rastlín a zvýšiť počet študentov a doktorantov
- b/ podporujú
4. iniciatívu pracovnej skupiny populačnej biológie rastlín Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV a doporučujú v r. 1992 organizovať druhý seminár populačnej biológie rastlín
  5. celoslovenský projekt "Populačná biológia vybraných druhov kveteny (Česko)-Slovenska", v rámci ktorého by sa koordinoval výskum slovenských populácií, najmä ohrozených a vzácných druhov kveteny Slovenska a doporučujú vyvinúť podobnú iniciatívu v Českej republike, prípadne sa pokúsiť o vytvorenie celoštátneho projektu (ako to pôvodný návrh projektu predpokladal)
- c/ doporučujú
6. aby sa pri výchove odborníkov v oblasti populačnej biológie rastlín využili možnosti výchovy aj v zahraničí, najmä v rámci "European Population Biology Network"
  7. zahrnúť systematické štúdium populačnej biológie a autekológie ohrozených alebo inak významných druhov do

grantových alebo inak subvencovaných projektov MŽP ČR a SKŽP.

P. Eliáš

Desiaty ročník odborných kurzov SBS pri SAV

V máji a júni 1990 zorganizovala komisia pre prácu s mládežou Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV v Bratislave už v poradí desiaty ročník odborných kurzov pre stredoškolskú mládež (gymnáziá) z Bratislavy a okolia.

Jubilejného X. ročníka, ktorý sa konal v areáli Slovenskej akadémie vied v Bratislave-Patrónke, sa zúčastnil rekordný počet študentov: 84 študentov z 15 gymnázií západného Slovenska (8 z Bratislavy a 7 z okolia: Malacky, Pezinok, Senec, Trnava, Hlohovec, Sereď, Nitra). Umožnil to presun tradičného miesta konania kurzov, z priestorov bývalého Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV na Dúbravskej ceste 14 do veľkej zasadačky SAV na Patrónke.

Floristický kurz sa konal v dňoch 29. -30. mája 1990 a zúčastnilo sa ho 40 študentov. Kurz zabezpečoval osvedčený kolektív vedeckých pracovníkov ÚEBE SAV (teraz Botanického ústavu SAV): K. Goliašová, M. Peniašteková, H. Šípošová a P. Eliáš. Prvý deň bol venovaný prednáškam o kvetene Slovenska, zbere rastlín a príprava herbárov, určovaní rastlín a o ohrozenosti a ochrane rastlinných druhov (fytotenofondu), druhý deň exkurzii na Devínsku Kobylu. Študenti mali k dispozícii odborné texty, ktoré pripravil vyššie menovaný kolektív autorov pod vedením P. Eliáša.

Kurz fyziologickej ekológie rastlín sa konal na rovnakom mieste v dňoch 5.-6. júna 1990. Viedol ho P. Eliáš, Po obidva dni sa prednášky striedali s demonštráciami prístrojovej techniky a odbornej literatúry. Študenti sa oboznámili s náplňou vedného

odboru, so súčasnými predstavami o živote rastlín v prírode, s prostredím rastlín a predstavami o vzťahu rastlín k prostrediu, s metabolizmom rastlín a produkciou biomasy a pod.

Pri bilancovaní X. ročníka odborných kurzov sa môžeme obzrieť s pocitom dobre vykonanej práce. Kurzy absolvovalo viac ako 430 študentov stredných škôl (gymnázií) z Bratislavy a okolia, celkove z 15 gymnázií na západnom Slovensku. Niektorí z absolventov prejavovali záujem o botaniku a ekológiu i po skončení kurzov, pracovali na témach SOČ alebo Biologickej olympiády (pričom vyhľadávali pomoc prednášateľov), vyštudovali, resp. študujú na vysokých školách biologické disciplíny a zaradili sa, resp. postupne sa začleňujú do slovenskej botanickej obce. Niektorí prejavili záujem o členstvo v SBS pri SAV a napokon sa skutočne členmi spoločnosti stali.

Doterajšie výsledky a skúsenosti kurzov potvrdzujú, že v tejto práci treba pokračovať. Súčasne sa ukazuje, že by bolo žiadúce venovať viac času prednáškam i praktickej činnosti (zmeniť tieto "rýchlokurzy" na skutočné kurzy) a pripraviť odborné príručky pre mládež. Odborné texty, vypracované pre floristický kurz, sú zdrojom informácií nielen pre absolventov kurzov, ale aj pre ďalších záujemcov, dokonca aj pre stredoškolských učiteľov. O to naliehavejšia je potreba vydania odborných textov aj pre kurz fyziologickej ekológie rastlín. Ďalej bude treba zvýšiť didaktickú úroveň kurzov, aj zavedením novej techniky (napr. video a pod.). Pravda, to všetko by si vyžiadalo väčšiu podporu spoločnosti. Doposiaľ sa kurzy realizovali zdarma, s minimálnymi nákladmi SBS pri SAV.

PERSONÁLIE

V roku 1991 si pripomenieme životné jubileá nasledovných členov Slovenskej botanickej spoločnosti: RNDr. Emília BALÁTOVÁ, CSc. (1.11.1926), Ing. Jozef BENKO, CSc. (28.10.1926), RNDr. Lýdia BERTOVIÁ, CSc. (8.12.1931), doc. RNDr. Milan BOBÁK, CSc. (17.10.1941), RNDr. František DVOŘÁK, CSc. (17.11.1921), doc. Ing. Martin DZIAK, DrSc. (17.6.1931), RNDr. Michal DŽATKO, CSc. (29.8.1931), doc. Ing. Igor FOLKMAN, CSc. (20.8.1926), Ing. Vladimír FRANK, CSc. (13.3.1941), RNDr. Božena GREGOROVÁ, CSc. (2.11.1941), Ing. Ján GRÉK, CSc. (11.12.1931), Ing. Eva HAJNALOVÁ, CSc. (21.7.1941), Liliana HALÁSOVÁ (12.12.1941), Ing. Ladislav HANČÍNSKÝ (5.12.1926), Aladár HLAVÁČEK (29.5.1906), RNDr. Zdeněk HOLUB, CSc. (8.7.1941), RNDr. Bohumila HOLUBIČKOVÁ, CSc. (5.1.1926), Ing. Ivan HORVÁTH, CSc. (6.10.1941), RNDr. Ivan HRABOVEC (18.1.1931), Ing. Pavol HRUBÍK, CSc. (16.3.1941), Oľga HUBOVÁ (24.3.1926), RNDr. Vlasta JANKOVSKÁ, CSc. (11.4.1941), Ing. Viktor JENÍK (3.11.1941), RNDr. Milan KALETA, CSc. (9.5.1931), RNDr. Svatava KLENOVSKÁ, CSc. (2.1.1926), RNDr. Karel KUBÁT, CSc. (28.6.1941), Ing. Štefan MIHÁLIK (3.4.1931), RNDr. Ján MICHALKO, CSc. (4.6.1921), prof. RNDr. Ľudovít PASTYRIK (18.8.1911), Ing. Božena PORUBSKÁ, CSc. (22.3.1926), RNDr. Miroslav PROTIVA, DrSc. (17.11.1921), RNDr. Mária RAJCZYOVÁ (5.8.1921), doc. Ing. Jozef REPKA, CSc. (18.12.1931), Ing. Ferdinand TOKÁR, CSc. (30.5.1941), RNDr. Marta VEREŠÍKOVÁ (23.6.1926), Ing. Metodej VRBA (18.2.1931).

Výbor SBS jubilantom srdečne blahoželá!

Septuagenario doc. Ing. BOJŇANSKÝ, DrSc., ad salutem!

Česká a slovenská fytopatologická obec si 25. mája 1991 s úctou pripomína 70-te narodeniny významného

vedeckého pracovníka v oblasti fytopatologickej mykológie a rastlinnej virológie doc. Ing. Víta Bojňanského, Dr.Sc.

Jubilant sa narodil v Bojničkách, okr. Trnava. Po maturite na strednej hospodárskej škole v Martine absolvoval SVŠT, odd. poľnohospodárskeho inžinierstva v Bratislave, ktorú ukončil v r. 1946 ako jeden z prvých poľnohospodárskych inžinierov. Už počas štúdia plnil funkciu vedúceho oddelenia poľnohospodárskeho inžinierstva vo vysokoškolskom združení i funkciu úradujúceho tajomníka spolku agronómov. Celé roky plodnej vedeckej práce venoval štúdiu karanténnych chorôb a škodcov, najmä rakoviny zemiaka, pásovky zemiakovej, červca sanjorského, spriadača amerického. Založil a viedol rastlinnolekársku službu na Slovensku, kde sa významnou mierou zaslúžil o vyškolenie pracovníkov v odbore ochrana rastlín. V r. 1959 obhájil na VÚRV v Prahe kandidátsku dizertačnú prácu z ekológie a prognózy rakoviny zemiakov. V r. 1962 sa habilitoval pre odbor fytopatológia a ochrana rastlín na VŠP v Nitre, r. 1967 obhájil na ÚEB-ČSAV v Prahe doktorskú dizertačnú prácu. V r. 1965 sa stal laureátom štátnej ceny za vedecký prínos i praktické využitie výsledkov v poľnohospodárskej praxi.

Ako expert pôsobil 6 mesiacov vo Výskumnom ústave tropického poľnohospodárstva v Havane, 1 rok prednášal v USA na University of Missouri a 3 roky v Nigérii na University of Makurdi, kde dôstojne reprezentoval meno slovenskej vedy.

V rámci vedeckého výskumu riešil okrem uvedených problémov aj degeneráciu zemiaka a stolburu ľulkovitých, ťažko prenosných vírusových ochorení burín, lesných a okrasných drevín, vplyvom biologicky aktívnych látok na infekčnosť a reprodukciu vírusov. V r. 1957 založil prvé gama-pole v ČSFR. Z ošetrovaných materiálov vyšľachtil na Šľachtiteľskej stanici v Hrabčiciach vynikajúce kultivary moravských jačmeňov. Impulzoval zároveň využitie genetiky

v lesníctve po vzore ovocinárstva, t. j. vegetatívnym množením zakladania lesných semenných škôlok u nás. Zaslúžil sa o ozdravenie viniča od vírusov. V súčasnej dobe je podľa jeho metód ozdravený celý čs. sortiment viniča, čím sa predpokladá zvýšenie výnosov minimálne o 10-20 %.

V rámci biologizácie ochrany rastlín riešil v posledných rokoch problematiku epidemiológie a ochrany proti vírusovým chorobám cukrovej repy, čo viedlo k zmene technológie pestovania semena, pričom sa výrazne znižuje výskyt žltáčiek a mozaiky.

Výsledky svojej vedeckej práce publikoval v 29 knižných publikáciách, 153 vedeckých a 276 vedecko-popularizačných prácach. Vyškolicil 15 ašpirantov.

Doc. Bojňanský zastával dlhé roky významné funkcie v rámci SAV a ČSAV. Aktívne pôsobil v rôznych redakčných a vedeckých radách, vedeckých spoločnostiach, odborných komisiách a pod. Jubilant patrí medzi popredné osobnosti, známe nielen u nás, ale i v zahraničí, čoho dôkazom je udelenie vysokých vyznamenaní a členstva v medzinárodných organizáciách.

Menom fytopatologickej obce v celej ČSFR si prajeme, aby tento vzácny človek i v ďalších rokoch s takou vervou a húževnatosťou jemu tak vlastnou, pokračoval na poli vedy a nám mladším kolegom, ktorí si ho vážime ako svojho učiteľa, ďalej odovzdával svoje bohaté teoretické a praktické skúsenosti..

Milý Vítko - prajeme Ti všetci ako dobrému priateľovi veľa zdravia a duševnej pohody.

Ad multos annos!

A. Janitor

Za Ing. Jozefom KOLEKOM, DrSc.

Krátko pred Vianocami, 22. decembra 1990, sa slovenská obec rozlúčila s popredným predstaviteľom rastlinnej fyziológie, dlhoročným riaditeľom Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied a významným organizátorom vedeckého života na Slovensku i v celej Česko-Slovenskej federatívnej republike Ing. Jozefom Kolekom, DrSc. Výsledkami svojej odbornej práce vo fyziológii minerálnej výživy Dr. Kolek významne prispel k vzniku vedeckej školy v oblasti fyziológie koreňového systému rastlín na Botanickom ústave SAV. Vyvrcholením jeho vedeckej činnosti je spoluautorstvo diela "Fyziológia koreňového systému rastlín (Veda, 1988), za ktoré sa stal nositeľom Holubyho pamätnej medaily Slovenskej botanickej spoločnosti. Dr. Kolek bol i významným činovníkom Slovenskej botanickej spoločnosti. Naposledy bol podpredsedom hlavného výboru. Pre rozvoj fyziológie rastlín i celej experimentálnej botaniky bol dôležitý jeho podnet na založenie fyziologickej sekcie Slovenskej botanickej spoločnosti a pravidelné usporiadanie Dní čs. rastlinnej fyziológie, striedavo na Slovensku, Morave a v Čechách.

Priamo od pracovného stola odišiel po krátkej chorobe spomedzi nás dobrý človek, výrazná vedecká osobnosť i obetavý organizátor slovenskej vedy.

V. Kozinka

Spomienka na botanika Andreja TRÚCHLEHO-SITNIANSKEHO

V roku, keď si pripomínáme 150. výročie narodenia popredného slovenského botanika minulého storočia Andreja Kmeťa, venujme tichú spomienku aj jeho dnes málo známemu súčasníkovi a blízkeму spolupracovníkovi Andrejovi TRÚCHLEMU-SITNIANSKÉMU (Truchlý- Sytniansky).

Narodil sa 1.11.1841 v Antole, teologické štúdium absolvoval v Banskej Bystrici, ako kaplán pôsobil v Tajove, Prievidzi, Oslanoch, Detve, v rokoch 1878-94 bol farárom v Bacúrove. Svoju životnú púť ukončil v Sásce, kde je aj pochovaný.

A. Trúchly-Sitniansky bol viac známy ako literárny kritik, publicista a organizátor slovenského literárneho života v 70-tych rokoch 19. stor. V rokoch 1871-78 redigoval a vydával časopis Orol, ku ktorému v r. 1873 pripojil literárnokritickú prílohu Slovesnosť, zostavil almanach Tábor, napísal viacero životopisných portrétov, prekladal ruskú, poľskú a juhoslovanskú poéziu a prózu, bol príslušníkom Oswaldovej družiny.

Prach zabudnutia z jeho botanickej činnosti zotrelí práce L. JASENÁKA 1985 (Zborn. Lesn. Drevár. Poľovn. Múz. Antol, 13: 253-257) a I. PIŠŤA 1987 (Zborn. Slov. Nár. Múz. Prír. Vedy, 33: 223-232), v ktorých okrem hodnotenia botanickej činnosti nachádzame i výňatky z jeho korešpondencie s A. Kmeťom a v druhej práci aj ukážky jeho herbárových položiek a etiket.

Pri svojej bohatej literárnej činnosti dostáva sa A. Trúchly často do rozporu s vrchnosťou, vyslúžil si označenie "pansláv" a preloženie do odlahlých dedín. Aj z tohto dôvodu v 80-tych rokoch obracia svoju pozornosť na botaniku. Sám o tom píše: "Násilníckym spôsobom vytrhnutý z koláže šestnástročného literárneho pôsobenia... obrátil som myseľ svoju za, príkladom priateľa A. Kmeťa, k zamilovanému v mladosti štúdiu botanickému, a to i preto, že by som hmotne i mravne bitý, duševne a mravne nezakrpatel" (SITNIANSKY 1891 ex PIŠŤA 1987).

Podporu a botanické rady A. Kmeťa využíva často, o čom svedčí zachovaná korešpondencia (28 listov v archíve Slov. nár. múzea v Martine). Z nej sa dozvedáme o snahách o založenie botanického spolku, o práci na "Zelinkárovi" a ďalších plánoch, z ktorých však mnohé neboli realizované.

Okrem niekoľkých populárnovedeckých článkov nepoznáme žiadnu jeho botanickú publikáciu. Najcennejším botanickým odkazom A. Trúchleho je jeho herbár. Prevažná časť materiálu pochádza zo Štiavnických vrchov, z okolia Bacúrova, Ostrej Lúky, Dubového, ale zbieral vlastne v širokom okolí každého zo svojich pôsobísk. Okrem vyšších rastlín sa zaoberal aj zberom lišajníkov a machorastov (spolu s mladším bratom Štefanom). Keď botanická a mineralogická zbierka A. Kmeťa vytvorila základ zbierok múzea v Martine (Domu, založeného 12. augusta 1890), o rok neskôr sa do múzea dostal i Trúchleho herbár (JASENÁK 1985). O tom, že to nebola celá jeho zbierka, svedčia spomienky pamätníkov. Po smrti A. Trúchleho odviezol zo sáskej fary jeho herbár - plný senný voz farár K. A. Medvecký do Bacúrova. V súčasnosti sú zbery A. Trúchleho uložené v Botanickom oddelení Slov. nár. múzea v Bratislave.

Na jeho náhrobnom kameni v tieni košatých líp pri sáskom rím.-kat. kostole je nápis: "Spisovateľ a rodolub, verný svojej cirkvi a národu slovenskému. Buď mu odmenou vo večnosti a vďačná mu pamäť v národe". Zachovajme mu pamiatku aj my, botanici.

T. Schwarzová

INFORMÁCIE

Stanovy Slovenskej botanickej spoločnosti

Slovenská botanická spoločnosť je reprezentantkou slovenskej botanickej obce, obhajuje záujmy slovenskej botaniky a bdie nad stavom rastlinstva Slovenska ako nenahraditeľného zdroja a bohatstva národa.

Základné ustanovenia

Čl. 1

/1/ Slovenská botanická spoločnosť (ďalej iba Spoločnosť) je dobrovoľná výberová organizácia vedeckých, vedecko-pedagogických a odborných pracovníkov v odbore botanika. Združuje tiež záujemcov so znalosťami zodpovedajúcimi požiadavkám na prijatie do Spoločnosti. Podieľa sa na rozvoji, propagácii botaniky v Slovenskej republike, prognostickej činnosti a na ochrane druhového bohatstva kveteny Slovenska.

Čl. 2

/2/ Spoločnosť pôsobí na území Slovenskej republiky, jej sídlom je Bratislava.

Úlohy Spoločnosti

Čl. 3

/1/ Spoločnosť

- a/ podporuje rozvoj slovenskej botaniky podnecovaním a usmerňovaním vedeckej a vedecko-organizačnej práce, vytyčuje jej úlohy, navrhuje a realizuje projekty botanického výskumu,
  - b/ orientuje záujem členov na riešenie najnaliehavejších a najvýznamnejších otázok z hľadiska potrieb ochrany flóry a vegetácie Slovenska na racionálne využívanie prírodných a kultúrnych porastov,
  - c/ rozvíja prognostickú činnosť, organizuje, prehľbuje a koordinuje spoluprácu svojich členov,
  - d/ prispieva k zvyšovaniu odbornej úrovne svojich členov a všestranne im v ich odbornej činnosti poskytuje pomoc,
  - e/ predkladá príslušným odborným a štátnym orgánom SR podnety a návrhy, týkajúce sa problematiky botaniky a vegetácie Slovenska
  - f/ sleduje stav úrovne vyučovania botaniky na školách všetkých stupňov, zvýšenú pozornosť venuje záujemcom z radov mládeže.
- /2/ Spoločnosť spolupracuje s inými botanickými spoločnosťami.

Čl. 4

/1/ Na zabezpečenie svojich úloh Spoločnosť:

- a/ usporadúva prednášky, exkurzie, kurzy, vedecké a pracovné konferencie a v pravidelných intervaloch svoje vrcholné podujatia-zjazdy,
- b/ vyjadruje a iniciatívne sa podieľa na vedeckej a publikačnej činnosti a edičnej politike v oblasti botaniky,
- c/ vydáva botanické publikácie a informácie pre svojich členov,
- d/ vypisuje súťaže a oceňuje významné výsledky dosiahnuté v odbore botaniky,
- e/ každoročne v zmysle štatútu udeľuje Holubyho pamätnú medailu za významné prínosy v oblasti botanických vied.

Členenie spoločnosti Čl. 5

Na efektívne zabezpečenie úloh sa Spoločnosť člení na pobočky, sekcie a odborné skupiny.

Čl. 6

Pobočky sa zakladajú podľa územného princípu v miestach, kde sú pre ich činnosť predpoklady.

Čl. 7

Sekcie alebo odborné skupiny sa zakladajú podľa odborného zamerania Spoločnosti.

Členstvo Čl. 8

- /1/ Členstvo je individuálne
- /2/ Členstvo môže byť tiež zaslúžilé a čestné.

Čl. 9

- /1/ Individuálnymi členmi sú riadni a mimoriadni členovia.
- /2/ Riadnym členom sa môže stať pracovník s ukončeným vysokoškolským vzdelaním v odbore botanika alebo príbuzných vedeckých disciplín, ktorý aktívne pracuje v

oblasti botaniky, súhlasí s poslaním a úlohami Spoločnosti a chce sa zúčastniť na ich plnení.

/3/ Mimoriadnym členom sa môže stať pracovník, ktorý nespĺňa predpoklady riadneho člena, ale svojou činnosťou prispieva k plneniu programu Spoločnosti.

/4/ Prihlášku musia odporúčať dvaja riadni členovia Spoločnosti.

/5/ O prijatí rozhoduje Hlavný výbor Spoločnosti. Proti jeho rozhodnutiu sa možno odvolať do 30 dní, odvolanie prerokuje Valné zhromaždenie.

/6/ Členstvo vzniká prijatím za člena, zaplatením zápisného a členského príspevku na jeden rok.

Čl. 10

/1/ Čestným členom Spoločnosti sa môže stať vedecký alebo odborný pracovník, ktorý sa mimoriadne zaslúžil o rozvoj botaniky alebo Spoločnosti.

/2/ Zaslúžilým členom sa môže stať člen, ktorý sa zaslúžil o rozvoj botaniky alebo Spoločnosti.

/3/ Čestných a zaslúžilých členov schvaľuje Valné zhromaždenie.

Práva členov

Čl. 11

/1/ Členovia majú právo:

a/ pracovať v ľubovoľnom počte pobočiek, sekcií alebo odborných skupín;

b/ podávať návrhy a hlasovať o návrhoch podaných na všetkých schôdzkach, konferenciách a iných odborných akciách, ktoré organizuje Spoločnosť.

c/ byť informovaní o akciách Spoločnosti,

d/ prednostne získavať za stanovenú cenu časopisy a publikácie vydávané Spoločnosťou,

e/ zúčastniť sa na Valnom zhromaždení a podieľať sa na jeho priebehu,

f/ písomne podávať návrhy na zmenu stanov.

/2/ Riadni členovia majú právo voliť a byť volení do všetkých orgánov Spoločnosti.

/3/ Mimoriadni členovia majú právo voliť a byť volení do orgánov Spoločnosti, nemožno ich však voliť do Hlavného výboru, do funkcie revízorov a za členov komisií zriaďovaných podľa čl. 28 týchto stanov.

Povinnosti členov

Čl. 12

Riadni a mimoriadni členovia sú povinní:

- a/ zachovávať ustanovenie Stanov a aktívne sa podieľať na plnení úloh Spoločnosti,
- b/ zodpovedne plniť funkcie, ktorými boli poverení,
- c/ platiť členské príspevky.

Zánik členstva

Čl. 13

/1/ Členstvo v Spoločnosti zaniká:

- a/ písomným prehlásením člena, že zo Spoločnosti vystupuje,
- b/ nezaplatením členských príspevkov za obdobie dvoch rokov,
- c/ vylúčením člena,
- d/ úmrtím člena.

/2/ Člen môže byť vylúčený z vážnych dôvodov, keď sa správa v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi zo Stanov, alebo keď hrubo porušuje vedeckú etiku. O vylúčení rozhoduje Hlavný výbor. Proti rozhodnutiu sa člen môže odvolať do 30 dní, odvolanie prerokuje Valné zhromaždenie

Orgány Spoločnosti

Čl. 14

/1/ Činnosť Spoločnosti zabezpečujú a riadia:

- a/ Valné zhromaždenie,
  - b/ Hlavný výbor,
  - c/ Predsedníctvo Hlavného výboru (ďalej len Predsedníctvo).
- /2/ Kontrolným orgánom Spoločnosti pre činnosť a hospodárenie sú revízori.

Valné zhromaždenie

Čl. 15

/1/ Najvyšším orgánom Spoločnosti je Valné zhromaždenie.

/2/ Do kompetencie Valného zhromaždenia patrí:

a/ v súlade s požiadavkami členov Spoločnosti a spoločenskou potrebou určovať hlavné smery činnosti

Spoločnosti,

b/ schvaľovať správu Hlavného výboru o činnosti a hospodárení Spoločnosti,

c/ schvaľovať správu revízorov,

d/ schvaľovať návrhy na udelenie čestného a zaslúžilého člena,

e/ určovať počet členov Hlavného výboru, počet revízorov, počet náhradníkov,

f/ uznávať sa na zásadných hospodárskych opatreniach,

g/ určovať výšku zápisného a členských príspevkov,

h/ zakladať alebo rušiť pobočky, sekcie a odborné skupiny,

ch/ rozhodovať o odvolaniach vo veci členstva,

i/ voliť:

- členov Hlavného výboru a ich náhradníkov

- revízorov,

j/ uznávať sa na stanovách a ich zmenách,

k/ uznávať sa na zrušení Spoločnosti

Čl. 16

/1/ Riadne Valné zhromaždenie sa koná raz do roka.

Zvoláva ho Hlavný výbor.

/2/ Hlavný výbor zvoláva mimoriadne Valné zhromaždenie z vlastnej iniciatívy, ďalej na písomnú žiadosť aspoň jednej pobočky alebo dvoch sekcií alebo jednej štvrtiny členov.

/3/ Hlavný výbor oznámi všetkým členom program a termín konania Valného zhromaždenia najmenej 30 dní vopred.

/4/ Hlavný výbor zvolá mimoriadne Valné zhromaždenie najneskôr do jedného mesiaca po obdržaní písomnej

žiadosti.

/5/ Hlavný výbor oznámi i dôvod zvolania, program a termín konania mimoriadneho Valného zhromaždenia najmenej 15 dní vopred.

Čl. 17

/1/ Valné zhromaždenie riadi predseda alebo iný poverený člen predsedníctva.

/2/ Valné zhromaždenie je schopné uznášanania, ak je prítomná aspoň polovica členov. Ak sa v určenú dobu nezide potrebný počet členov, Valné zhromaždenie sa koná po polhodinovej časovej lehote a je schopné uznášanania pri akomkoľvek počte prítomných.

/3/ Uznesením Valného zhromaždenia je návrh, za ktorý hlasovala väčšina prítomných členov.

/4/ Zmenu Stanov alebo zrušenie Spoločnosti musia odhlasovať aspoň dve tretiny prítomných členov.

Hlavný výbor

Čl. 18

/1/ Hlavný výbor riadi činnosť Spoločnosti v období medzi Valnými zhromaždeniami.

/2/ Hlavný výbor sa volí na obdobie troch rokov.

Čl. 19

Hlavný výbor zabezpečuje činnosť Spoločnosti pri rozvoji a zvyšovaní úrovne slovenskej botaniky, pri spolupráci s domácimi a zahraničnými organizáciami. Do kompetencie Hlavného výboru patrí:

- a/ voliť členov Predsedníctva a ich náhradníkov,
- b/ rozhodovať o veciach členstva,
- c/ schvaľovať plán činnosti a finančný plán Spoločnosti na budúci rok,
- d/ poverovať Predsedníctvo plnením konkrétnych úloh,
- e/ zabezpečovať prípravu Valného zhromaždenia,
- f/ zakladať komisie poverené plnením konkrétnych úloh a menovať ich členov.

Čl. 20

/1/ Schôdzu Hlavného výboru zvoláva predseda alebo podpredseda podľa potreby, najmenej však dva razy do roka. Predseda ju zvolá vždy do dvoch týždňov, ak ho o to požiada aspoň jedna tretina členov Hlavného výboru. V prípade, že predseda schôdzu nezvolá, môže ju zvolať podpredseda.

/2/ Schôdzu Hlavného výboru riadi predseda, prípadne podpredseda.

/3/ Uznesením Hlavného výboru je návrh, za ktorý hlasovala väčšina prítomných alebo za ktorý pri rovnosti hlasov hlasoval predseda.

Čl. 21

/1/ Predsedníctvo je výkonným orgánom Hlavného výboru.

/2/ Predsedníctvo volí zo svojich radov predsedu, podpredsedu, vedeckého tajomníka a hospodára.

Čl. 22

/1/ Schôdzu Predsedníctva zvoláva predseda alebo podpredseda podľa potreby.

/2/ Schôdzu Predsedníctva riadi predseda, prípadne podpredseda.

/3/ Uznesením Predsedníctva je návrh, za ktorý hlasovala väčšina prítomných alebo pri rovnosti hlasov hlasoval predseda.

Revízori

Čl. 23

/1/ Revízori dohliadajú na činnosť a hospodárenie Spoločnosti.

/2/ Revízori podávajú správu o činnosti a hospodárení Spoločnosti Valnému zhromaždeniu.

Čl. 24

Organizácia vnútorných zložiek Spoločnosti

/1/ Činnosť pobočky riadi najmenej trojčlenný výbor,

volený na plenárnej schôdzi členmi pobočky.

- /2/ Výbor pobočky sa skladá z predsedu, podpredsedu, tajomníka, prípadne z ďalších členov.
- /3/ Predseda pobočky sa zúčastňuje na všetkých schôdzach Hlavného výboru a na tých schôdzach Predsedníctva, na ktorých sa prejednávajú záležitosti týkajúce sa pobočky.

Čl. 25

- /1/ Činnosť sekcie riadi najmenej trojčlenný výbor, volený na plenárnej schôdzi členmi, ktorí sa podľa svojho zamerania prihlásili do práce sekcie.
- /2/ Výbor sekcie sa skladá z predsedu, podpredsedu a tajomníka, prípadne z ďalších členov.
- /3/ Predseda sekcie má právo zúčastňovať sa na schôdzi Hlavného výboru a na tých schôdzach Predsedníctva, na ktorých sa prejednávajú záležitosti sekcie.

Čl. 26

- /1/ Činnosť odbornej skupiny riadi spravidla trojčlenný výbor, volený na plenárnej schôdzi členmi, ktorí sa podľa svojho odborného zamerania prihlásili k práci v odbornej skupine.
- /2/ Predseda odbornej skupiny má právo zúčastňovať sa na schôdzi výboru sekcie.

Čl. 27

Výbory pobočiek, sekcií a odborných skupín zvolávajú plenárnu schôzdu svojich členov podľa potreby, najmenej však raz počas funkčného obdobia. Funkčné obdobie pobočiek, sekcií a odborných skupín je spravidla rovnaké, ako funkčné obdobie Hlavného výboru Spoločnosti.

Spoločné ustanovenia

Čl. 28

Komisie Spoločnosti:

- /1/ Hlavný výbor Spoločnosti môže vytvárať vhodné koordinačné, prípadne pracovné Orgány pre organizovanie spolupráce s domácimi a zahraničnými spoločnosťami, inými

spoločenskými organizáciami, vysokými školami, vedeckými a výskumnými ústavmi.

/2/ Členmi komisií, ustanovených podľa odst. 1., môžu byť len riadni členovia.

Pracovné komisie

Čl. 29

Na prípravu a plnenie čiastkových alebo krátkodobých vedeckých alebo hospodárskych úloh môžu orgány Spoločnosti vytvárať pracovné komisie z riadnych i mimoriadnych členov. Do pracovných komisií možno prizvať aj nečlenov ako odborných poradcov.

Čl. 30

Hmotné prostriedky na plnenie úloh Spoločnosti

/1/ Na hospodárske zabezpečenie úloh Spoločnosti slúžia:

- a/ zápisné a členské príspevky,
- b/ prevzatý majetok,
- c/ prostriedky poskytované inými orgánmi,
- d/ príjmy z vlastnej činnosti,
- e/ dary.

Zastúpenie Spoločnosti

Čl. 31

Spoločnosť zastupuje a v jej mene jedná predseda, prípadne iný splnomocnený člen Predsedníctva.

Informácie

Čl. 32

/1/ Zverejňovaním informácií verejnosti môže Predsedníctvo Hlavného výboru jedného zo svojich členov poveriť funkciou hovorca.

Hovorca:

- a/ poskytuje informácie
  - o práci Spoločnosti
  - o stanoviskách Spoločnosti k aktuálnym problémom ochrany rastlinstva Slovenska,
- b/ koordinuje činnosť členov a funkcionárov Spoločnosti pri propagácii práce Spoločnosti.

Oznam

Poznanie flóry a rastlinných spoločenstiev Slovenska má vzhľadom ku geografickej polohe a rozmanitosti územia, význam pre celú strednú Európu. Projekt "Rastlinné spoločenstvá Slovenska", ktorý bol tento rok zaradený Grantovou agentúrou medzi najvýznamnejšie projekty SAV, má rovnaké ciele ako obdobné projekty ktoré sa v súčasnosti dokončujú v Nemecku a Rakúsku. Ide o získanie komplexného prehľadu vegetačných jednotiek až na úroveň asociácií a subasociácií na základe všetkých doteraz publikovaných údajov a poznatkov, ako i dostupného nepublikovaného materiálu. V rokoch 1991-1993 sa postupne spracujú všetky nelesné spoločenstvá a v neskorších rokoch i lesná vegetácia.

Koordinátormi projektu sú pracovníci Botanického ústavu SAV, oddelenia geobotaniky (vedúci projektu RNDr. Milan Valachovič). Okrem pracovníkov BÚ SAV sa na projekte priamo podieľajú pracovníci Botanickej záhrady PrF UK Bratislava, Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach a ďalší.

Obraciame sa touto cestou na všetkých geobotanikov, ktorí majú nepublikované fytoocenologické dáta z územia Slovenska a nehodlajú ich v blízkej dobe využiť. Pre pripravovanú prácu môžu byť cenným zdrojom informácií o rozšírení a variabilite syntaxónov na Slovensku.

Na Botanickom ústave sa budú všetky údaje sústreďovať v pamäti počítača a ďalej distribuovať spoluautorom zodpovedným za spracovanie jednotlivých syntaxónov. Ideálnym zdrojom informácií sú fytoocenologické zápisy resp. tabuľky s údajom o lokalite a stanovišti. Vhodné sú krátke postrehy o ekológii a dynamike spoločenstva.

Kolektívne dielo "Rastlinné spoločenstvá Slovenska" bude mať okrem vedeckej aj vysokú národnú a kultúrnu hodnotu. Nepochybne sa stane žiadanou pomôckou pre študentov na VŠ, a všade tam, kde poznanie stavu vegetácie

je nutnou súčasťou práce (Cochrana prírody, krajinná ekológia, lesné a poľné hospodárstvo, projektovanie a výstavba atď.).

Vážení kolegovia, ak chcete dobrovoľne prispieť ku vzniku takéhoto diela, zasielajte všetky vaše nepublikované geobotanické údaje na adresu: RNDr. Milan Valachovič, Botanický ústav SAV, odd. geobotaniky, Sienkiewiczova 1, 842 23 Bratislava. Všetci spoluautori a prispievatelia budú v práci riadne citovaní.

M. Valachovič

Oznam

V r. 1989 vznikla v Nitre základní organizace Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny Orchidea, v jejímž rámci funguje s celoslovenskou pôsobnosťou Orchidea klub, jehož činnosť má dva hlavné smery, a to pestovanie exotických orchidejí a ochranu domácich orchidejí.

Oba smery majú stanovenou koncepciu rozvoje činnosti. Pro sekciu domácich vstavačovitých vypracoval koncepciu dr. O. Potůček a prvým cieľom je zistiť rozšírenie domácich vstavačovitých na Slovensku.

V roce 1991 zahájime mapovanie rozšírenia vstavačovitých na Slovensku na základe stredoevropskej mapovacej siete o veľkosti základných polí 10' zemepisnej dĺžky x 6' zemepisnej šírky. Zmapovanie nesmíme časovo omezovať, ale naopak chceme zabezpečiť stáľe sledovanie.

Obracíme sa preto na všetky seriózne pozorovateľa prírody s výzvou o pomoc v tejto významnej akcii. Můžete sa hlásiť na adresu Ing. Libor Ulrych, Botanická záhrada VŠP, Lomonosovova 2, 949 67 Nitra.

Všichni přihlášení zájemci dostanou mapové podklady své oblasti v měřítku 1 : 50 000, seznam lokalit náležících k těmto mapovým podkladům, získaný excerpcí literárních zdrojů, a pokyny pro mapování orchidejí na

Slovensku. Jejich součástí je vymezení organizační struktury, aby se získané údaje nedaly zneužít "taky ochránáři", a vymezení vzájemných vztahů a autorských práv. Podle potřeby budou vydávány pomůcky pro určování jednotlivých taxonů a dále informační listy, jejichž prostřednictvím budou jednotliví zpravodajové dále informováni o průběhu akce.

L. Ulrych

Další nativny inhibitor rastu rastlín objavený a popisany

Skupinu nativnych regulátorov rastu rastlín (fytohormónov) rozšírili japonskí vedci Masako SAKODA, Koji HASEGAVA, Kozo ISHIZUKA, pracujúci na Ústave aplikovanej biochémie Tsukuba Univerzity a na oddelení biológie, Učilišťa liberálneho umenia (College liberal arts) Kagishima Univerzity v Japonsku o inhibitor nazvaný RAPHANUSANIN.

Novoobjavený inhibitor identifikovali v cis a trans forme z rodu *Raphanus*. Izolovaný inhibitor silne inhibuje účinok auxínu, ale aj cytokinínu. Zatiaľ bol raphanusanin izolovaný z: *Raphanus sativus* var. *hortensis*, *minor*, *niger*, *sativum*. Doteraz sa ho nepodarilo izolovať z: *Beta vulgaris*, *Brassica campestris*, *B. juncea*, *B. oleracea*, *B. rapa*, *Cucumis sativum*, *Daucus carota*, *Helianthus annuus*, *Lactuca sativa*, *Lycopersicon esculentum*, *Pisum sativum*, *Wasalia japonica*, *Zea mays*. O tomto všetkom podrobne informujú uvedení vedci v článku publikovanom vo *Phytochemistry* 30, 1, p. 57-61, 1991.

G. Vizárová

Pokyny autorom

Poslaním Bulletinu je zabezpečiť publikovanie krátkych floristických príspevkov z územia Slovenska, dôležitých najmä pre edíciu Flóra Slovenska, ďalej príspevkov, týkajúcich sa aktuálnych otázok genofondu, ohrozených druhov, databanky, určovacích kľúčov, ako aj príspevkov z iných botanických disciplín. Uverejňujú sa tiež správy o práci a živote botanickej spoločnosti, jubileá členov, recenzie n e p r e d a j n ý c h publikácií, týkajúcich sa vegetácie, ochrany prírody, životného prostredia, územných celkov a pod.

Úprava rukopisu: Názov príspevku v slovenčine alebo češtine, jeho cudzojazyčný preklad, meno a priezvisko, úplná adresa vrátane smerovacieho čísla, a b s t r a k t v nemčine alebo angličtine. Príspevky píšete strojom na jednu stranu kancelárskeho papiera formátu A4, 30 riadkov na stranu, 60 úderov na riadok. Priezviská v texte podčiarkujte ceruzkou plnou čiarou, latinské názvy vlnovkou. Mená autorov pri latinských menách n e p í š t e veľkými písmenami. Pri druhoch jedného rodu použite pri opakovaní len skratku rodového mena (napr. *Potentilla anserina*, *P. reptans*).

Literatúra: Uvádzajte len práce citované v texte, podľa smerníc časopisu Biológia, Bratislava, 42, p. 102-104, 1987.

Príspevky odovzdajte najneskôr do 31. decembra bežného roka v dvoch exemplároch. Rozsah rukopisu nesmie presiahnuť 7 strojom písaných strán. Pri floristických príspevkoch dodržujte pokyny redakcie z Bulletinu SBS.

Žiadame autorov o d ô s l e d n é uvádzanie latinských názvov a mien autorov podľa citovanej literatúry. Pri vymenovaní viacerých druhov tieto usporiadajte podľa abecedy.

V prípade n e d o d r ž a n i a p o k y n o v budú príspevky vrátené.

BULLETIN Slovenskej botanickej spoločnosti

Vydáva Slovenská botanická spoločnosť pri SAV - Bratislava

Vychádza raz ročne

Zodpovedný redaktor: RNDr. Mária Z a l i b e r o v á, CSc.

Redakčná rada: RNDr. Tibor B a r a n e c, CSc., RNDr. Kor-
nélia G o l i a š o v á, CSc., RNDr. Ivan
J a r o l í m e k, CSc., RNDr. Elena M a-
s a r o v i č o v á, CSc., RNDr. Ivan P i-
š ú t, CSc., RNDr. Miroslav R e p č á k,
CSc.

Grafický návrh obálky: Katarína C i g á n o v á

Redakcia: 842 23 Bratislava, Sienkiewiczova 1, tel. 562 71

Distribúcia: 842 23 Bratislava, Dúbravská cesta 14,
tel. 378 2924

Tlač: Malotirážne stredisko VEDA SAV

Ročník: 13

Rok: 1991

Počet strán: 103 - náklad 600 výtlačkov

Neprešlo jazykovou úpravou

N e p r e d a j n é - len pre vlastnú potrebu

